Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 20 ЯНВАРЬ, 1990 ШУ. ★ № 8 (7821). ★ Мах 3 кеп.

Сийле хийла хьалхалаттарий!

КПСС обкома бюрос, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советó, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен 1989 шера хьайбай продукташ дукхагIа яхаран уж йохкаран тIехьа йоаржаяь хиннача социалистически яхьа итогаш яьй.

Цу хьакъехьа соцам тIанйцаб, цу тIа белгалдоаккх, социалистически яхье дуккхача колхозаша, совхозаша хьайбаш леладеча фермаша, бригадаша, производстве хьалхалаттараша дика толамаш даьхалга.

Социалистически яхье котбаьннараштa хьожаяьй.

РАЙОНАШТА ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен карара кара тела ЦIе байракх а луш республикански Сийлен улга тIа дIатIа а хьош.

ХЬАЛХАРА МОТТИГ

хьожаяьй 1988 шераца нийсдича дулх — 33 процент, шура — 6 процент дукхагIа йоаккхалга Iалашдаьча; дулх дохкара план — 108 процент, шура — 105, тха — 113 процент кхоачашъяьча.

ШЕЛКОВСКИ РАЙОНА

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен Сийлен грамота а луш республикански газеташа чIоагIдаьча Сийлен Улга тIа дIатIа а хьош.

ШОЛЛАГIА МОТТИГ

хьожаяьй 1988 шераца нийсдича дулх — 29 процент, шура — 2 процент дукхагIа йоаккхилга Iалашдаьча, дулх дохкара план — 156 процент, шура — 108 процент, тха — 103 процент кхоачашъяьча

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен диплом а луш

КХОАЛАГIА МОТТИГ

хьожаяьй 1988 шераца нийсдича дулх — 5 процент, шура — 3 процент дукхагIа йоаккхилга Iалашдаьча, дулх дохкара план — 120 процент, шура — 101, тха — 110 процент кхоачашъяьча

НАЗРАНОВСКИ РАЙОНА

БОАХАМАШТА ЮКЪЕ:

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен карара кара тела ЦIе байракх а луш.

ХЬАЛХАРА МОТТИГ

хьожаяьй 1988 шераца нийсдича дулх — 7 процент, шура — 17 процент дукхагIа йоаккхилга Iалашдаьча, дулх дохкара план — 117, шура — 147 процент кхоачашъяьча

Надтеречни районера

«Озерный» яхача совхоза

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен Сийлен грамота а луш

ШОЛЛАГIА МОТТИГ

хьожаяьй 1988 шераца нийсдича дулх — 14 процент, шура — 4 процент дукхагIа йоаккхилга Iалашдаьча, дулх дохкара план — 159 процент, шура — 115 процент кхоачашъяьча

Шалински районера

«Курчалойский» яхача совхоза

КПСС обкома, НГIАССР Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен диплом а луш

КХОАЛАГIА МОТТИГ

хьожаяьй 1988 шераца дулхен шурен дукхагIа йоаккхилга Iалашдаьча, дулх дохкара план 116 процент, шура — 102 процент кхоачашъяьча.

Назрановски районера

«Назрановский яхача совхоза.

Республикански социалистически яхье котдаьнна боахамаш республикански Сийлен улга тIа дIатIа хьорга.

Перестройкана — хьинаре къахьегам

18 январе Москве хьайийллай болхлой класса, ахархой, инженерно-технически болхлой викалий Ерригсоюзни совещани. Йоккхача Кремлевски двореце гулбеннаб заводашкара, фабрикашкара, производственни объединенешкара, колхозашкара, совхозашкара, кооперативашкара, арендни коллективашкара, Iилма-тохкама, проектно-конструкторски, кхыйолча организацешкара бахкийтараш.

Совещане дакъа лоац М. С. Горбачева, В. И. Воротникова, Л. Н. Зайкова, В. А. Ивашкос, Е. К. Лигачева, В. А. Медведева, Н. И. Рыжкова, Н. Н. Слюнькова, Э. А. Шеварднадзе, А. П. Бирюковас, А. В. Власова, А. И. Лукьянова, Б. К. Пуго, Г. П. Разумовске, Д. Т. Язова, О. Д. Бакланова, Ю. А. Манаенкова, Е. С. Строева, Г. И. Усманова, И. Т. Фролова, СССР Министрий Совета Председателa заместителаша, министерствайи ведомствайи кулгалхоша, Iилмахоца.

Къамаьл а даь совещани хьайийллар КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Председатела **М. С. Горбачева.**

М. С. Горбачева къамаьл чакхдаьлча дуккхача перестроечни проблемай хьакъехьа вIаший дагабувла болабелар гулбеннараш. Къамаьлаш дир «Красный пролетарий» яхача Московски станкостроительни завода шлифовщика **Н. В, Николаева,** Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 60 шу дизара цIерагIча Житомирски льнокомбината ткачиха **В. С. Венгловскаяс,** Чимкентски областерча «Шаульдерский» совхоза жаIуно-арендатора **С. К. Есмурзаева,** Могилевски областерча «Заветы Ильича» яхача колхоза механизатора **А. И. Галанова,** В. И. Ленина цIерагIча Нижнетагильски металлургически комбината управлене поста оператора **С. Т. Мелехина,** Эстонерча хуторянина **Р. Л. Мустинга,** «Ижорский завод» яхача Ленинградски производственни объединене строгольщика **В. Г. Иванова,** «Вычислительная техника» яхача Мински производственни объединене болхлочо **А. С. Дроздова,** «Катион» яхача Хмельницки производственни объединене конструкторски бюро начальника, къахьегама коллективай областной совета председатела **Ю. Н. Шуляка,** Московски юбластерча Ухтомске цIерагIча юртбоахама машинашъеча завода къахьегама коллектива совета председатела, цеха начальника **Н. С. Васильченкова,** «Шахтинская» яхача Карагандински шахта машиниста **П. П. Шлегела,** «Молдавгидромаш» яхача Кишиневски производственни объединене слесара **П. Г. Василойс,** швейникий профсоюза ЦК цIерагIча Новосибирски фабрика цеха начальника **Л. В. Кононова,** «Электробытмаш» яхача Самаркандски производственни объединене **Э. Мардонова,** «Братсклес» яхача производственни объединене заготовителий бригадира **С. Е. Голубева.** кхычар

(ТАСС).

21 январе кхелхав В. И. Ленин (1870 — 1924). Владимир Ильич Ленин. (Сурт даьккхад 1922 шера 4 октябре).

ТАСС фотохроника.

РСФСР ХАЛКЪА ДЕПУТАТАШ ХАРЖАРА ЙОЛЧА ХОРЖАМИЙ КОМИССЕШКА

РСФСР халкъа депутаташ харжара йолча окружной хоржамий комиссеша шоашка хьачуденнача халкъа депутаталла кандидаташ овттабара протоколашкеи пар РСФСР халкъа депутаталла кандидаташ хила раьза хиларах йолча заявленешкеи хьажа а хьежа «РСФСР халкъа депутаташ харжарах» долча Закона 33-ча статьяй кIийлен тIа РСФСР халкъа депутаталла кандидаташта регистраци яьй.

№ 883 йолча
Грозненски юртарча территориальни хоржамий округе гIолла

Завгаев Дока Гапурович, 1940 шера ваь вола, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь, г. Грозне вахаш ва.

№ 884 йолча
Назрановски территориальни хоржамий округе гIолла.

Арчаков Мухьмада Рукъман, 1937 шера ваь вола, «Малгобекнефть» орса продтоварий сектора начальник, КПСС член, г. Малгобеке вахаш ва.

Богатырев Берса Бембулат, 1934 шера ваь вола, НГIАССР лаьттан фондах пайда эцаран лораяран вола керттера пачхаьалкхен инспектор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Костоев Абукара Хажмурат, 1947 шера ваь вола, «Экажевский» яхача совхоза воккхагIвола экономист, КПСС член, Экажкъонгий-Юрта вахаш ва.

Котиев Мухьмада Мовли, 1943 шера ваь вола, Назрановски районни центральни больница керттера лор, КПСС член, г. Назране вахаш ва.

Куштов Сосе Ахьмад 1938 шера ваь вола, № 9 йолча больница лор-онколог, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Яндиев Алхаста Муса, 1955 шера ваь вола, Назрановски чурча гIулакхий отдела участкови инспектор, КПСС член, г. Назране вахаш ва.

№ 882 йолча
Заводской территориальни округе гIолла

Алироев Иса Ибрагимович, 1957 шера ваь вола, «Промавтоматика» НПО Iилман болхло, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Асидаева Рабига Ибрагимовна, 1955 шера яь йола, В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ партийни комитета секретара заместитель, КПСС член, г. Грозне яхаш я.

Базгиев Якуб Ибрагимович, 1945 шера ваь вола, НГIАССР МВД министра заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Героев Хьадийса Ювсап, 1939 шера ваь вола, «Чечингаз» производственни объединене директор, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Дулин Вадим Анатольевич, 1953 шера ваь вола, «Грознефтехим» НПО партийни комитета секретарь, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Елкин Михаил Александрович, 1939 шера ваь вола, «Чечингстрой» ПСМО СМУ-7 арматурщиккий бригадир, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Исмаилов Эльмурза Эльбзурович, 1936 шера ваь вола, РСФСР Министрий Советерча Главармянстрой начальника заместитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Крутов Владимир Максимович, 1939 шера ваь вола, «Чечингстройтранс» ПАТО водитель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Магомедов Закир Мирзоевич, 1937 шера ваь вола, Кавказски территориальни координационно-информационни центра начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Мамодаев Яраги Магомедович, 1953 шера ваь вола, «Чечингстрой» производственни гIишлон-монтажни объединене начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Минец Георгий Иосифович, 1930 шера ваь вола, Н. А. Анисимова цIерагIча НГНПЗ технадзора отдела начальник, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Пантелеев Владимир Павлович, 1937 шера ваь вола А. Шерипова цIерагIча ГНПЗ воккхагIвола оператор, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Садуева Нура Хароновна, 1956 шера яь йола, Нохч-ГIалгIай химзавода ОТК контролер, парте яц, г. Грозне яхаш я.

Сайгадинов Ваха Алиевич, 1956 шера ваь вола, «Чечингстрой» ПСМО ЖКК юрисконсульт, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Сапронов Игорь Александрович, 1916 шера ваь вола, инвалидий республикански общества председатель, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Тепсуркаев Вахид Даудович, 1958 шера ваь вола, НГIАССР МВД УПО ОВПО-1 ВПЧ-8 воккхагIвола инженер, парте вац, г. Грозне вахаш ва.

Туркаев Хасан Вахидович, 1938 шера ваь вола, ЧИГПИ литература кафедра заведующи, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Хаджиев Шамсуди, 1930 шера ваь вола, «Чечингстрой» ПСМО арендни хозрасчетни бригада бригадир, КПСС член, г. Грозне вахаш ва.

Техника — кийчон мугIаре

Шоай бехктокхам кхетабеш

Соахка гуррахье «Атагинский» совхоза механизатораша даьтта хьекха, тоаяь, цIенъяь дIаоттайир юртбоахама инвентарь: нохараш, макхаш, сцепкаш, культивотораш, сеялкаш. Чархаш йола цу тайпара техника гударгаш тIа яьккхар. Уж деррига балхаш даь даьлча, трактораш, мовхьаш кхухьа автомобилаш, комбайнаш меттайоалае болабелар уж.

ДIахадац гIар-тата совхоза мехмастерске. ДIачувоаллача хьалтеха йоаллача графикага хьежача дика гуш да де лаьрхIари карагIдаьннари фуд. Укхаза меттаоттаю тайп-тайпара оатхалаш, тоаду мотораш, дийнъю аккумуляторaш.

Цехашка йIайха, паргIата я, цхьаккха новкъарле йоацаш къахьег укхаза слесараша, токараша. Ший МТЗ-50 лаьлла чувоагIа мехмастерске механизатор Хакимов Лема. Цо трактора тIара Iойоаккх доагора аппаратура, электрооборудовани, передачай коробка. Уж а тайп-тайпарча цехашка болх беча Идигов Камилага, Умаров Iаддал-Хьамидага, Пашаев Дугега, Газиев Лаьчега дIалу. Уж мело ца еш. Хакимова дехар кхоачашде болалу.

Лема ше а юстарваьнна Iохац. Цо бIарг лохк двигателга, тIехьашкарча мостага, рулевой управленега. Айп корадича, цу сахьате из дIадаккха тохалу механизатор.

— Хакимов воккха говзанч ва, — йоах совхоза керттерча инженера М.-Т. Ахмадова. — Эше сварщик ва из, эше мотор тоабе хов цунна. Аьхки ялат чуэцача хана комбайна тIа хов из, хьажкIаш чуэцача дакъа лоац. Мадарра аьлча, техника къайленаш цунчул дикагIа йовзаш саг вац тха боахаме.

ТIаккха фу де деза техникаца хьакхаштa ца ваьнначо? Цунна новкъостал цу мехмастерске болхлоша, ше санна болча трактористаша, комбайнераша.

— Техника тоаяра оттаяь график кхоачашъю оаха, — йоах Ахмадова. — ДIахо йодача хана а кхы а хьинарегIа болх бе лаьрхIа да тхо.

Кхыъкхе сурт дар «Ильинский» совхозе тхона дайнар. Укхаза техникана ремонт ю ши трактор чулаллал мара доацача готтача цIалга чу. Дехьара а сехьара а чухьекх мух, шийла я, тховнах ладар чуух.

Цу халонашта духьаллатт нах. ТIехьа ца тетташ тоаяь яьккхай цар юртбоахама инвентарь, цхьайола трактораш, кхыметтел комбайнашта ремонт елга а дIадоладаьд. ДукхагIдола балхаш ара юккъе даьд механизатораша.

Кхы дикагIа хьал дац лакхе дийцача готтача цIалга чу къахьегаш болча слесарага Карасаев Мухтарага, мотористага Сайдаров ШарIанега, токарага Юнусов Сайд-Хьасанага, кхычарга. Хьа мел дер низкъала да царна.

Совхозе тхога дийцар цхьан хана пхийтта трактор чулалла йиш йола мехмастерски укхаза хьалъе лаьрхIа хиларах. Кийча да проектно-сметни документаци, белгалъяьккхай моттиг, йолаш я гIишлон материалаш. Объект хьалъергья боахама способах пайда а эцаш. Укх деношка дIадолалургда юххьанцара балхаш.

— Мехмастерске хургья тайп-тайпара цехаш, бытовкаш. ЦIе уголок, склад, — аьлар совхоза прораба А. Автаева. — Берригa болх карарча шера апрель бетта чакхбоаккхаргба оаха. Техника тоаеш боахкача ремонтникашкареи механизаторашкареи хьал дика гуш да тхона. Цудухьа гIишлонхоша шоай низ кхобергбац цар болх аттача баккхара.

Къамаьл дац дика дешаш да прораба багара хьаухараш. Цхьабакъда, хаттар отт: хIанзалца фу деш баьгIаб совхоза кулгалхой лоархIаме объект хьал ца еш?

Тахан ха яц цох дувца. Цхьа ди, цхьа сахьат зеҳьа ца доадеш, чакхдаха деза техникана ремонт яра балхаш.

М. ИСРАПИЛОВ, М. САИДОВ.

КПСС райкома пленум

Самардийнахьа хилар КПСС Старопромысловски райкома пленум. Цига дийцар организационни дешаш.

Кхыча балха тIа хьожаярца дувзаденна парте райкома хьалхарча секретара декхарех мукъаяллийтар пленумо Л. Л. Недельковa.

КПСС райкома хьалхарча секретаралла хержар Х. М. Дзейтов, Старопромысловски райисполкома председатель хиннар.

Пленума балха дакъа лоацаш а къамаьл деш а хилар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь Д. Г. Завгаев.

«Фусам-2000»: таронаши проблемаши

ХIана ух гIишлонхой кхычахьа балхаш де?

Республика къахьегамхоша 2000 шу хьатIанхоаччаш кхоачашдаь чакхдаха аьнна белгалдаьча гIулакхашта юкъе эггара лоархIамечарех я нах чубаха фусамаши соцкультбыта объекташи хьалъе аьнна оттаяь программа. Бакъда, цун лоархIамга хьежжа лелац гIулакхаш. Шерагара шерага кхоачашъяд республико цу хьакъехьара планаш. ДIайолаяьчча ахангахьа а кхачалехьа хьал ца еш дукха гIишлон объекташ юс. ХIаьта, тахка хьо велча — эггара хьалха хьадувцар — болхлой ца тоъара бахьан да. Цецвоаккх цу гIулакхо: цхьан оагIорахьара болх бе моттиг йоацаш бIаьш, эзараш нах ба республике, шоллагIча оагIонга диллача — къахьега нах ца тоъарах гIишлонаш яра гIулакх кIалдисад. ТIаккха, мичахьа я бахьана кIоаргал, фуд новкъадар? МалагIа таронаш я гучаяха а оарцагIъяха а езараш? Цу гIулакха ерригача республика къахьегамхой, партийни, советски, боахама органий цIенхаштта теркам тIабахийта а, хIаьта цу сфере хьаIайна кхоачамбоацараш дIадоахаргдола наькъаш белгалде а дагайолаш я КПСС обкома а республика Министрий Совет а. Керттерча наькъех цаI ба — хIара шера республика доазонел арахьа балхашка уха гIишлонхой дикагIбола специалисташ чусоцаргбола гIулакх вIаштIехьдаккхар уж ма бий нах тоъац тхона яхаш гIишлон организацей кулгалхоша бувцараш а.

Фуд уж чусоцабара эггара хьалха эшар? ХIама эшац хьабе болх хилийтари, хIаьта цу Омске, Томске кхыча областашка, краяшка цар баьча балхах луш мо из сом царна дIадалари мара. Кхы а къаьгагIа хургда из сурт царна шоаща дагаваьлча.

Цудухьа лаьрхIад цу тайпарча гIишлонхой викалий республикански слет гулъе. Слете дакъа лоацаш хургба КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретараш, хьабийха хургба парте райкомий хьалхара секретараш, райисполкомий председателаш, гIишлон организацей кулгалхой, специалисташ.

ХIанз мара из гIулакх дIадолалуш деце а цу хьакъехьа районашка фу ду, из мишта лоархI хьажа лов хIанззехьа а.

Нах чубаха цIенош, соцкультбыта объекташ хьалъяра республике эггара тIехьайисачарех я Наьсаре. Шу дIа массаза долалу увттаещ йола планаш дукхагIча даькъе наьхата тIа юс. ДIаьххача шера а кхоачашъяьяц из ах мара. Городе а юрташка а дIа-хьа мел вахача лардаш ехна а йохканза а дотта доладаьчча пенаш соцадаь а дукха гIишлош я, тхоай мискал хьанга кхайкаергья — хьогI оаха, яхаш санна латташ. ВIалла ла йиш йоацаш мела, эсала лел хьалъеш латтача объекташкара балхаш а. Ер диъ лагIа шу да, дIадоладеча хана цхьан шера йистедаккха лаьрхIа районе цаI мара доаца 110 квартира чуйола цIа хьалдеш латта. Тамаш а яц. Iана замалахь кIеззига болх а бий, бIаьсти гарга гIортташе тIера а яьле гаьна договорах балхаш де дIайода бIарчча бригада. ТIаккха керда бригада вIашагIйолла болалу из цIа хьалдеча СМУ-3 кулгалхой. Болхлой эш аьле районни газета тIа хоам бича вIашагI а бетталуш хьаух нах. «Тхона гIишлонхой-специалисташ эш, шо Iомадеш йола ПТУ яц укхаза», — аьле акхар юхабохийт. Специалисташ дIаух, болх бе ца ховраш юхебус.

Иштта наг-нагахьа тохачо «мажарг» а тохаш болх сеца латташ дIаьха ахка доаккх гIишлонхоша. ТIаккха «кIай мозий» тIахьайзача, вай аьннача тайпара, кIезигдукха дIадоладу балхаш.

Дахьа-дилла моттиг йоацаш гIадболх «арахьа леста» гIишлонхой, нагахьа санна арендах а подрядах а районе шоашта болх бе моттиг нийсъелча. Тамаш а яц. Хьанна лов дезала тIера вавле е шийна берригa дезал тIехьа а баьхе хало-бала оза цу гаьнарча наькъа вала? Цу тIа, «юстара лийначоа — йис кхийттай» яхар санна хатараш хулаш дукха моттигаш а ма нийслой арахьа. ХIаьта а моттигерча Iаьдало дукха теркал дац из гIулакх.

Дагардалац хьайбаш леладерий культурно-бытовой хьашташ тоаде аьнна 1980-ча шерашка районе даьнна хинна оарц. Договорах балхаш дIадоладу аьнна хезача поезда тIа ховша кийчбенна хинна дуккха гIишлонхой дIа ца болхаш районе Iийра. Кхыметтел лампаш а сегаш бийсан а къахьегар цар цу объекташка. Дукха ха ялалехьа фермашка урагIъяхар вIалла дагá ца хинна башха клубни залаш, медпункташ, салоIа цIенош кхыйола наха мел эша объекташ.

Эргадаьккхар цар хьайбаш леладерий культурно-бытовой вахар. Цох хIанз истори хиннад. Бакъахьа дар из хIанз вай ювца программа кхоачашъеча юкъедаьккхача. Ца даьккхача даргдоацаш укхаза цу хьакъехьа оттаяь планаш а я. 2000-гIа шу хьатIакхоаччаш районе хIанзчул тIехьагIа хьалъе езаш я 7270 квартири, 4060 къаьсткъаьста цIеноши. Лоацца аьлча, чIоагIа эшаш хургдолаш да районa договорах ухача наьха пескаш.

— Дукха дIаозий цу гаьнарча договораша районера болхлой низ? — хетт аз райстатистика инспеце начальникага Ужахов Мухьмадага.

— Укхазара дIаухача наха хьадераш керттерча даькъе гIишлон балхаш долга хоvш ма дий, — аьлар цо, — Вайнаьха «специальноста» ма йий из. Цудухьа хIара шера тха районера договорах дIаухача 14—15 эзар сага юкъе дукхагIбараш уж говзанчаш ба, аьлча харцхургдац. Аз бувцац, районе хьабе болх а боацаш лоаллаха ядача моттигашка хIара денна автобусашца балха а ухаш юха чуберза нах.

Лоацца аьлча, гIишлон мастерашка хьежаш гIулакх сеца латтаргдац, кхымелдар вIаштIехьа хилча. Фуд из «кхымелдар»?

— Цу гIулакха уйла еш да тхо укх деношка, — аьлар райисполкома председатела А. П. Бондара. — Специалисташ районе чу ца совцабой даргдоацача дIакхаьчад гIулакх.

— Сенагара дIайолайича бакъахьа хет хьона из йIайха а бехктокхаме а кампани (иштта аргда вай цох)?

— Эггара хьалха эшар — тхо, моттигерча партийни, советски органий хьалхара кулгалхой оарцагIдалар да. Кхайкарал де деза нахага, сходаш е еза цу деша моральни а материальни а оагIонаш нахага дIа а йовзийташ. Цу гIулакха гIаьххьа дика я хIанз дIайодаш йола хоржамий кампани. ЦаI из да. ШозлагIа дале, аз-м керттера дар аргдар цох, наха болх хьабе гIишлон-материалаш хургйола моттиг тешшаме хилийта еза. Хьабеча балхах луш дола сом-м цу «гаьнарча договорех» телар мо дала хала дац. ХалагIа да царна болх хьабе эша кхоачам Iалашбе.

— Анатолий Петрович, сона хов оаш районе чубаха шоай фусамаш йоацача наха дукха лаьттан участкаш дIа-хьа йийкъалга. — Нагахьа санна цу хIара участка тIа цIенош хьалде наьха вIаштIехьдаьлча программа ах проблема тIера йоалар шоана. Мишта латт из гIулакх районе?

— Участкаш дIаялларал совгIа тхогара царна дIахулаш новкъостал дац. ЦIеиош хьалде шоай таро а яц дукхагIболча застройщиккий, хIаьта царна дIадала ссуда а тоъац. Иштта кIалдиса да из гIулакх а.

Да а да из гIулакх кIалдиса. Торгови сете гIолла хьаэца а йиш мичай индивидуальни застройщиккий. Мел йоагIа уж районе?

— ДIадахача шера тха складашка хьаена шифер, кизга, кхыйола цIенош деча эша материалаш дIа-хьа йийкъа хIара юрта цхьацца, дукхагIа дале шишша цIа хьалдалла мара хиланзар, — аьлар райпо председатела М. Марзаганова.

Материальни Iалашон проблема чIоагIа халача хьале я районе. Моттигерча заводо арахеца кирпишк а 20—25 процента мара тоъац.

Из гIулакх кIезиг-дукха аттача доаккхаргдолча таронех а пайда эцац моттигерча Iаьдало. Масала, чIоагIа юхадет фусамаши соцкультбыта объекташи хьалъяра гIулакх кооперативаша. Бахача наха хьаэца дукха хIама ца юташ хьаккхе дIахьу цар складашка хьаена гIишлон материалаш. Уж юхатоха хьожаш е халкъа тIахьожамхой а е кхыбола цу гIулакха бехктокхаме бола нах а бац. Дукха я иштта хьажача-тахкача корайоагIаргйола кхыйола таронаш а. Районa кулгалхошта лой.

М. ЗАНГИЕВ,
тха соб. корр.

РЕДАКЦЕГАРА: Оаха дIахойт шуга, укх шера 24 январе 11 сахьат даьлча Грозне В. И. Ленина цIерагIча ДК КПСС обкома, парте горкомийи райкомийи секретарий, гIишлон организацей кулгалхой гIишлон отрядий болхлошца вIашагIкхетар хургдолга. Цига дувцаргда балха хьадда хьалаш, белгалъергья республике хьалъе еза гIишлон объекташ.

КПСС XXVIII СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

Малгобекски район

Де дезар дукха да

ЦХЬАЬКХА цхьа шу вай накъадаьккха шинкIира совгIа ха яьннай. Берригача мехка санна, тха районе къахьегамхошта а дукхахча политически событешца белгала хилар из. Политике а экономике а боккха лоархIам бола дешаш дийцар СССР халкъа депутатий Съездаша, демократи а гласность а дегIайоалаяра керда таронаш хьайниллар цо. Оаха дездир Малгобек Iойилла шовзткъеи итт шу дизар.

1989 шера планаш а заданеш а кхоачашъеча белггала толамаш даьхар района къахьегамхоша: УБР, «Малгобекнефть» НГДУ, ГI. Ахриева цIерагIча а «Кавказ» яхача а совхозий коллективаша. Шовзткъанел совгIача производственни подразделене, промышленноста, агропромышленни объединене предприятеш лоархIаьйй шоай заданеех а юбилейни социалистически декхарех а. Царех я Малгобекски керамически цеха, № 1 йола РИТС-а, УБР прокатно - ремонтни цеха, № 28, 935, буровой, электроцеха, скважинашта лаьттан кIал ремонт еча № 4 йолча бригада, ГI. Ахриева цIерагIча совхоза доакъар Iалашдеча Умаров Iанди кулгалдеча арендни бригада коллективаш, Социалистически Къахьегама Турпала Бахмадов Мади а СССР Паччахьалкхен преме лауреат Муцагов Гелани а керте латта «Малгобекскийн» «Кавказн» яхача совхозий жа Iуй бригадаш.

ДIадахача шера доккхий толамаш даьхар УБР слесарий бригадира Дзейтов Мухьмада, бурувдеттачун гIончас Якушева Надеждас, звеньевойс Тришин Василе, механизатораша Хациев ИбрахIима, Юсупов Руслана, кхычар.

Цхьабакъда, цхьайолча коллективаша а къаьсткъаьстача наха а дика болх барах тхона махетта дIадолхац юртбоахамера гIулакхаш. Бакъдар вай дувце, къаьстта воча хьал тIа кхаьчаб района хьайбай боахам. Укх тIеххьарча пхе-ялх шера районе доаладаьд дикача фух дола пхи эзар бежан, шовзткъе итт эзар устагIа. Цар генетически таронех боаггIача бесса пайда ийцабац цхьанна совхозе. ДукхагIдола хьайбаш паччахьалкхенна дулха дIачуденнад. Дошув маьха хIана дац, аьнна, да из, хIана аьлча хIара бежанах а устагIах а геттара дукха ахча тийннад совхозаша.

Нагахьа санна бахача нахагара ийеча шурас кIалхар ца доахаре, кхы а халагIча хьал тIа кхоачаргьяр район. Масала, соахка итт бетта паччахьалкхенга ехкача 3718 тонн шурах 1949 тонн е 52,5 процент яр бахача нахагара ийца яр. Дика-дий из? Маларра аьлча, нахага иззал шура яккха доахан долаш дика болх ба, цхьабакъда, кхы а дикагIа дар заготконтора декхараш кхоачаш а ца деш, совхозаша шоаша из шура йоаккхаре!

Дукха кхоачамбоацараш да лаьтта леладеча. Из иштта дале а, совхозаша лерттIа йоакхо йиц аренда юкъейоалаяра, подрядни коллективашта новкъостал дара. Iалаьмате воча финансови хьал тIа я АПК предприятеш. Масала, 1988 шера продукци яккхара планаш кхоачаш ца ярах боахамашта доккхий зенаш хилар, къахьегама овсарлел сихагIа дегIанхар наьха алапеш. Нагахьа санна цу шера планагIа пхийтта миллион сома маьха подукци яккха езаш хиннаяле, яьккхар иттанел совгIа мара хиланзар. Иштта во чакхдаьккхад дIадаха шу а. Шоай таронашка хьежжа болх бинзар РТП, «Сельхозхимия» яхача районни объединене, «Луч», «Алханчуртский», «Малгобекский» яхача совхозаша.

Соахка горисполкомо, юрта Советаша, боахама цхьаболча кулгалхоша нонагIо болх бир бахача наха эша товараш арахецара, царна гIулакхаш делга тоадара даькъе. Из иштта дале а, района потребительски рынкера гIулакхаш во лел. наха чIоаггIа хоатташ дола товараш кхоачам боллаш дац. ДIахо йодача хана цунна къаьстта теркам тIабахийтанза барггбац. Района ерригача предприятешта доагIаш да из.

ЦХЬАЬКХА цхьа проблема я тха районе ира латташ. Наькъех да аз дувцар. Духхьал дIааргда вай, дукха рузкъа дIалоац наькъо, бакъда, геттара доккха экономически зенаш ду воча наькъаша. Укх тIеххьарча хана наькъаш тоадара дукхагIа йоакхо е яьннай СоагIапчара юрта Совет а М. Горьке цIерагIйола совхоз а. Цар хьалхленца цу юртара цхьадола наькъаш тоадеш а кердадараш дохкаш а латт. Цу даькъе белгала хувцамаш хулаш латт Долакоа, Юкъерча Ачалкхе а Даби-Юрта а. Парте городской комитето а горисполкомо а хадданца тIахьожам лоаттабарах Малгобек — Грозный наькъа дукхагIча даькъе реконструкци яьялар дIадахача шера. Цхьабакъда, бIарчча хьанийцача городе Малгобекера а юрташкара а наькъаш Iалаьмате во да, къаьстта деха да уж къаьнача городе. Вознесенски стансовета а «Кавказ» яхача совхоза а, Вежарий яхача юрта Совета а «Луч» яхача совхоза а бехкагIа Вознесенски станицера, Вежарий яхача юртара дукхагIдола наькъаш геттара во да.

Горисполкомо цахаддаш терко яьй жилищно - коммунальни боахам тоабара, баха нах хица, газаца, электроэнергеца Iалашбара. Из иштта дале а, тахан ала йиш яц уж деррига дешаш доагтIача бесса къоастаде вIаштIехьдаьннад, аьнна. Масала, йIовхал лоаттаю сеть а водоканал а ПУЖКХ дIачудаларах дикагIча оагIорахьа хIама хувцаденнадац. Бе-бе итт ведомство да йолаш да Малгобеке нах баха цIенош. ЛерттIа болх беш яц бувзама районни узел. Мехка моллагIча городера телефон тоха йиш я Малгобеке, хIаьта Малгобекера — гIаж кхоссал мара гаьна уллача СоагIапча мара телефон дIакхачац. Радио, телефон, телевизонни бувзам бац яхаш ден а бус а жалобаш язъю инвалидаша, тIем тIа дакъалаьцараша; бахача наха массе моттигашка. ХIанзалца цох хьахинна хIама дац.

Район социально - экономически дегIайоалаяра дикка новкъсстал дергда къахьега могаргдола нах балха юкъеозаро. Моттигерча промышленноста территориальни производственни объединеница цхьана Кердача Редантe хьаелла лерхI хIамаш тега цех, городе болх бе йолаеннай гIишлон - монтажни управлени, вIашагIйоллаш латт «Топаза» филиал, приказ арадаьккхад Малгобеке «Вайнах» яха завод хьаяра хьакъехьа. Цхьабакъда, цу дерригне къоаостаяц хьабе болх боацаш лела нах кIезигбара проблема. Из иштта дале а, совхозаш, промышленни а гIишлон а предприятеш Iокад нах таац, яхаш. Долче, из гIулакх цхьан кога тIа дакхара а цун бахьанаш тахкара а йоакхо е еза района кулгалхоша.

Гуш ма хиллара, укх шера де дезараш геттара дукха да тха районе. Деррига низаш тIадахийта дезаргда боахамий экономика айяра, дулх, шура дукхагIа яккхара, ялат а кхыйола культураш а хьувкъаяра. Иззача боахама расчета хьалашка самофинансировани ярга ялара кийчо еш я район. ТIаккха шеддар наха къахьегарга, предприятеша, совхозаша шоай таронех пайда эцарга хьежжа хургда. Долче, социальни дешаш къестаделга а.

Укх шера промышленни производства боарам соахка хинначул 6291 эзар сом дегIабоалабе беза, иштта дукхагIа яккха лерхI юртбоахама продукци. Къаьстта теркам тIабохийтаргба паччахьалкхено безача маьхагIа ийю люцерна, генараш, ялат дукхагIа даккхара. Укх шера хьалъейолаергъя школанаинтерната лаьрхIа общежити, йистейоаккхаргъя маьх ю завод, хьалъергъя наха саггота эша кхыйола гIишлош.

Б. МАНКИЕВ,
Малгобекски горисполкома председатель.

Кийчо ю

КАРАРЧА пятилетка укх тIеххьарча шера чуэцаргболча хьувкъама кийчо еш ба Малгобекский района «Алханчуртский» совхоза къахьегамхой. Цу даькъе цхьацца толамаш а доах.

ХIанз гурахьа дIайийнача культураршта подкормика еш боахк механизатораш минеральни удобренешца. Уж кхашка тувс, ялат эсалагIа тIадаьннача дукхагIа а кхоачийташ.

Из болх ма хулла сихагIен дикагIен чакхбаккхар духьа кхаш леладеча бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье (хIаьта уж пхиъ я цу боахаме) хьалха Сагов Ювсапа, СССР Лакхехьарча Совета депутата Дарсигов Мувсас кулгалду коллективаш я.

БIаьстан балхаш ший ханнахьа дIадоладарен чакхдахарен техника кийча хиларах тийша хургдолга ховш, из тоаяра къаьстта а теркам тIабохийт укх Iан деношка. Эша запасной оатхалаш ца тоъаш хало ловш яле а декхарех дика лоархIаеш хьайоагIа Хамхоев Мохьмада кулгалду совхоза мехмастерске коллектив. Масала, соахка йиъалагIчен укх шера хьалхарчен кварталашка трактораш тоаяра план - график хIанзле 87 процент кхоачашъяьй цо.

Нормаш кхоачаш ца еш цхьаккха саг вац цу коллективе. Цхьабакъда, толашагIа болчарна юкъе а дикагIа, тешамегIа къахьег слесараша Хамхоев Идриса, Льянов Бахьаудина, токараша Ваделов Къудатора, Хамхоев Абус, аьшка пхьара Байсангуров Данилбека, сварщика Евлоев Зарахиеда.

Белгалдаккха доагIа, совхоза техьаюзаш йола ерригa инвентарь тоа а яь дIаоттаьлга.

Депутаталла кандидатех

Дега йIовхал—наха

БУРУВТОХАРА балхий Малгобекски управленена чуйоагIача производственни Iалашо яра база коллективе дика вовзаш ва технологически оборудованена ремонт ю слесарь Дзейтов Джамалдий Мухьмад. Производства ветеран, кагирхой хьехамча волча цуйна гонахьа даим а хул цунца цхьана болх беш, бола новкъостий. ХIаранегIа ала дIайха дош корадоагIа Мухьмада, цхьаь цаI дIаьвахийтац эша гIо ца деш.

Атта кхаьчадац Мухьмадага таханара ираз, сий, наьха безам. Деррига а дIадоладелар кховзткъои иттлагIча шерашка. Тайптайпарча буровойшка болх беш дIаболабир цо ший къахьегама никъ. Юххьанца дена зийра новкъосташа цун кIаьде оамал. Цхьаннена а хезадацар цо сихвенна, кхыча сага бохам берггбола, чудоргдоаца дош оалаш, хало ийсъеннай, аьнна, из тIехьашкавоалаш, Iокадаш.

Цу шерашка хилар кIаьдаь оамал йолча сага дог болат санна чIоагIа долга хьахьокхаш дола хIама. Турбе дIачIоагIъе, аьнна, вышка тIа ваьнна Дзейтов лозавир. ЦIаккха хезадац сона цо ше из ди хьоахадеш. Цхьабакъда, цун нанас Фатимас иштта дийцар цох лаьца.

— Тхона цхьаннена моттацар из цу човнех хьаваргва, — Бутт соагIа баьккхар са воIас сакхетам чу ца воагIаш, хIанз-хIанз дIаваргва, яхаш. Лораш шекбаьнна дукха ха яр, гIайгIане хьежар уж тхогахьа.

ХIаьта а бохабаьча наькха кIал саца ца ловш детталора Мухьмада дог. Юххера а бIаргаш хьалекхар унахочо, дийнвала волавелар из. Йоккха сагото лайнача сага мара ховргдац наьнега, сесагага, берашка хинна хьал. Цар санна гIайгIа йир цу халача денoшка Мухьмадар лоалахошa, цунца цхьана болх беначa новкъосташа.

Дийна висар Мухьмад. Цхьабакъда, геттара къона воллаше, инвалид хилар цох. Лораша иштта къоастайир цун кхел: «ДIахо болх бе йиш яцI» Дале а, къарвинзар Мухьмад даьрача човнаша, халача лазаро. Кастта бурувтохара балхий управлене юхаверa из.

Саг тешацар Мухьмадах хьалха санна визза болхло хургва аьлча. Цхьабакъда, из уйла дукха яханзар. Слесара декхараш тIехдика кхоачашдарца белгалваьлар из коллективе. Цул совгIа, общественни балхацара а бух валанзар. ХIанз слесарий бригада кулгалдеш ва Мухьмад.

Шийна, ший новкъосташта къувлашдар дувц цо ше член волча Малгобекски УБР парткома заседанешка. Цул совгIа, кхы а да цо кхоачашдеш дола общественни декхараш. Массехказа хержав из Малгобекски горсовета халкъа депутаталла. ЛерттIа кхоачашду цо ший харжархой наказаш. Цо дош хьал а гIоттадаь, хIанз городе тоаеш латт В. И. Ленина цIерагIйола улица.

Кхычарца цхьана Дзейтов Мухьмада кхоачашду халкъа тIахьожамхочун декхараш а. Цо дика зув производствера кхоачамбоацараш. Уж гучадахарал совгIа, хьдда наькъаш хьех уж дIадахара. ГIулакх оалангара дена тоадаь даллалца сатец цун. Дукха дешаш да предприяте цун хьинарца къоастадаь.

Коммунист, халкъа депутат ше хиларах тарра, дерригнех дог лазаш оамал я цун. Талмастта декхараш саго кхоачашдеш хилар лац цо, гIалатех гуччахьа дувцаш а, доагIар хIаранегара цIенхаштта хьадехаш а волча Дзейтов Мухьмада эггара хьалха хьадех шийгара. Цудухьа дукха веза из массанена а.

Мухьмадах бенна наьха тешам боккха хилара тешал деш яр дукха ха йоаццаш бурувтохара балха управлене коллективо чакхъяьккха собрани. Цига, НохчГIалгIай АССР халкъа депутаталле кандидат вир Дзейтовх. ЦаI санна берригаш а цун кандидатуре хьаллоацаш бар.

ХIанз ший программа кийчъеш ва Мухьмад. Дукха хIама долаш ва из цунна юкъедахьа. Цун деррига вахар — хьинаре къахьегара, наха гIулакх дара масал да.

М. ЭРЗИЕВ.

АРЕНДАХ ДАЬННА БЕРКАТ

Ховш махкилара, хьайбай продукци тIакхетар доакъар дукха а дика а хиларах тийша да. Цу даькъе соахка шоашта карагIдаьначох доккхал де йиш йолаш ба ГI. Ахриева цIерагIча совхоза кхаш леладераш. Цар кийчъяьй 1250 тонн йол, 4000 тонн силос. Мишта низ кхаьчаб «бе йоллал» мара йоацача совхоза из де?

Толам баккха новкъостал даьр Умаров Iайндии Хаджиев ИбрахIими керте латта арендни звенош яр.

I. Умарова звенона чувоагIа виъ саг. Из е вож эш, яхаш конторе удаш а ца лелаш, деррига хьинар оарцагIдаьккха къахьийгар цар соахка. Звенос лелайир 80 гектар люцерна, 100 гектар горохи кени, 50 гектар судански буц. Цу кхашкара яьккхар цар районерча боахамий коллективашта гIанахьа а бIарга ца яйна йол. Цул совгIа, тIехдика а я из.

ЛАУРЕАТ—ЖА IУ

НАЬХА багаяхай Муцагов Гелане цIи. Массехк шу да «Кавказ» яхача шоай совхозе, Малгобекски районе меттел, ерригача республике а цох толашагIвола жа Iу лоархIа.

ХIамах атта тамаш ца ю нах цецбаьхар цо цхьайтталагIа пятилетка чакхйоалача шера: бIаь жена тIехьара хьалкхебир 170 Iаьхар, планагIа доагIачул цкъам ахаззеи дукхагIа даьккхар тха!

Цхьаболчар кIал гIолла дувца йоахараш, аьлдиташ дIадетталора Геланех. «А, из тайпа хIама хила йиш яц, тхо а ма дий жа леладелгах кхеташ», — шекбувлар шоашта дукха хало ца еш болх бе Iемараш, Гелани а цун новкъостий а ца бовзараш.

Муцагов эгIазъахацар царна; фу дергда, наьха багенаш дIакъовла йиш мичай. Цо оалар: «Дувла тха бригаде, цига гургда шоана деррига, бакъвар-харцвар малав ховргда, шоах лочкъаде хIама дац са».

Цхьаболчар лаьрхIар Гелане яхар де: цхьацца-шишша воагIаш, жа Iуй аха болабелар из волча. ХIама хьула ца деш, долчча тайпара шеддар дIадувцар-дIахьокхар цо.

ТIаккха кхы а чIоагIагIа Гелани хеставе баьлар нах, хIана аьлча, царна шоашта бIаргадайра цун балха юкъе каьхатий новкъосталца хьадаь цхьаккха хIама доацилга (сенна лечкъаду из, вайна массанена шаьра ма хой застойни оалача шерашка цул хьалхагIа а «маякаш» миштa хьабора).

ХIаьта Гелани, цун гIончий— Сегаури Бек-Хан, Швалюк Тимофей даьчох кхоачам а баь, цхьан метте латта дагабацар. Масала, шийтталагIча пятилетка хьалхарча шера дIахьалхашкахьа цхьаькха а цхьа гIа баькхар цар — бIаь жена тIехьара 171 Iаьхар хьалкхебир! IоахарийIоахарий дар уж—дерста, унахцIена. Цу шера «Кавказ» яхача совхоза шовзткъе итт бIаь тума цIена пайда бир бригадас.

Бакъда, цу тIа а саца ловш вацар Гелани. Цо кхетадора, бригада таронаш кхы а йоккхагIа йолга. «Фу дар-хьогI, — уйла йора бригадира, — жа Iай дахкаргдолаш гIулакх вIаштIехьдаьккхача». Новкъосташца дагаваьлар, цар хьаллаьцар шоай «хьаким». Цхьа хIама дар къаьстта уйла тIаяхийта езаш а массане йоакхо эшаш а : йIайха желаш, дика доакъар.

Из ха дагалувцаш Гелане дувц:

— Жа Iай дахкар ший совленаш йолаш хIама да. Цкъадале, искусственни осеменени еча хана дикача хьал тIа хул жерч — го баьккха я мел эша буц. Iоахарий дукхагIа дайтара чIоагIа гIо ду цо. ШоэлагIдале, Iодаь Iоахарий эIамига доллеше сийнача баьца тIа доал, долче, цар сихагIа дегI доакх, уж дикагIа дарст.

Гуш ма хиллара, жа Iай дахкийтара тIехьа ва Муцагов, бакъда, цо даим кертагIдоах, цу гIулакха лерттIа кийчъяь йIайха желаш, кхоачам хиллал доакъар эшилга.

— Фуд жа Iун балха тIа эггара лоархIамегIдар? — хаьттар аз Геланега. ХIанз фуд укхо дувцар, аьлча санна сона бIара а хьежа, деррига дакх, — аьлар цо. — Цхьаккха хIама да а дий кхоана-ломма дергдар из-м, башха лоадам боацаш дар, аьнна, дита йиш йолаш.

ХIАЬТА а бригадира цхьа «къайла» гучайоаккхаргъя аз. Эггара бехктокхамегIа хет цунна жа дахка доладенна ха. Хьалхха кийчду цу хана эшарг мел дар: медикаменташ, инвентарь, мух чухьекхаргбоацаш дIакъовл ше мел дола Iург. ХIаьта сакманщикех-м дувца а эшац. Уж хьакъоастабара а лерттIа кийчбара а къаьстта йоакхо ю. Дагадоххарах аьлча, жа леладерел шозза-кхозза дукхагIа хул уж бригаде. Царца геттара дукха болх бу Муцагова, цо уж Iомабу... дахкача жена Iунал де. Со гIалат ваьннавац: сакманщикаш Iомабу Iоахараштa а доацаш, жена гIулакх де. ХIаьта керда Iодаьча Iоахарашка жа Iуй шоаш хьеж. Iоахарий шоай неаноех къоастадац. ТIаккха сакманщикаш фу деш ба? Цар жерчашта доакъар тел, кIалхьарцар хувц, желаш цIена лоаттаю, жа Iуша тIадилла моллагIа кхыдола декхар кхоачашду.

Жа дахка доладелча профилактически балха чIоаггIа тIатаI Гелани — хIара жена вIаштта кхаь дийнахьа 0,3 грамм фуразомидон яха моллха тел, ха юкъе а йолийтий жерчашта лу биовит яха моллa.

Моттигаш нийслу цхьаболча жево кхоъ а кхыметтел биъ а Iахар беш. Цига ше оарцагIвоал бригадир: цхьа Iахар баьча жена кIалхец цаI е шиъ Iахар. Цудухьа даим го йиш я цхьан жена тIехьа шишша Iахар. Царна шортта тоъ наьна шура. Долче, уж сиха дегIаух, онда доал.

Къаьстта боккха толам баькхар Муцагова бригадас 1987 шера. 550 жена тIехьара хьалкхебир 952 Iахар, вешта аьлча, бIаь жена тIехьара — 173. Республикерча цхьанна жа Iуна хIензалца карагIдаланза хIама дар из!

ШийтталагIча пятилетка духхьал хьалхарча шин шера Муцагов Гелане бригадас планал совгIа хьалкхебаьб дикача фух бола 791 Iахар. Цхьан шераи ах шераи кхоачашйир цо кхаь шера план. Дика чакхдаьккхад дIадаха шу а. Цун цхьан бригадас совхоза баьб деэткъа бIаь тума цIена пайда. Иштта лакха овсарле йолаш къахьегача Муцагов Геланена тийннад доккхий паччахьалкхен совгIаташ — Къахьегама Цlеча Байракха орден, ВДНХ медалаш, социалистически яхье котваьннар яха кхо Знак, кхыдараш. ДIадаха шу чакхдоаллаш боккха кхаъ кхаьчар вай республике. Къахьегаме доккхий толамаш дахарах, хьейбай продуктивность лакхъеча а продукцега дIадодар кIезигдеча а доккха дакъа юкъедахьарах КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советеи соцамагIа 1989 шера СССР Паччахьалкхен преми еннай Муцагов Гелани Кадыровича.

З. ЦЕЧОЕВ,
СССР журналистий Союза член.

Ла йиш йоаца хьал

Наха чуIе фусамаш социальни даькъанна эша объекташ хьалъяра тIаерзаь лаьрхIа программа оттаьяр районе дIадахача шера. Цхьабакъда, «Малгобекский» яхача МСО а агропромышленни объединенена чуйоагIача ерригача предприятей а бехкагIа кхоачаш ца еш йисар из.

ХIанз районе ремонтно - гIишлон балхаш деш кхоъ органнзаци яле а, цу даькъе этта хьал чIоаггIа садуаш да. Геттара ледара пайда эц гIишло хьалъяра хьахийцача рузкъах, объекташка болхлой тааи, кхоачам боллаш яц гIишлон материалаш. Соахка хьалхарча 10 бетта эксплуатаце дIаенна фусамаш лийрхIарех 16 процент мара яц. Цу тайпара балхаш дуккхача юрташка вIалла даьдац ала мегаргда.

КОММУНИСТИЙ ХЬАЛХЛЕНЦА

ЛОАЛАХОШТА хьалхашка юхьIаьржъяла ца езаш чакхдаьккхад тха совхоза коллективо дIадаха шу. Дикка тIеххкоачашъяьй паччахьалкхенга дулх, шура, тха дохкара планаш. Уж толамаш доахача шоашкара доагIа дакъа юкъедихьад коммунисташа: СССР Паччахьалкхен преме лауреата вокхкагIволча жа Iуно Муцагов Гелане. Масала, духхьал цун бригадас деэткъа бIаь тум пайда бир совхоза. Иштта дика къахьийгад КПСС член Исаева Шура керте латтача № 1 йолча МТФ бригадас, доярхаша коммунисташа Батаева Захус, Магомадова Элисас, комсомолкас Усманова Любас.

ХIанз эггара халагIа а бехктокхамегIа а йола ха я хьайбаш леладерашта — лерттIа Iангара дахя деза жа, хьакхарч, доахан. Мишта лел из? Сона хетаргахьа, хьалхагIа цIаккха ца хиннача тайпара дика. Из хьахьокх укх цифраша а. Масала, планагIа йоагIачул кхозза дукхагIа Iалашйир йол, силос — ши эзари ши бIаьи тонн, ча — йиъ бIаь тонн дукхагIа кийчдаьд. Долче, доакъар доацаш хIама талхаргдац. ХIанз керттердар фуд аьлча, из цох кхетамца пайда эцар, цун хьурмат дар, хьайбаш дикагIа дуаргдолча бесса из царна дIателар. Цу гIулакха хадданца йоакхо ю совхоза специалисташа, фермай кулгалхоша, партийни комитето. Цудухьа укх Iай болх дика дIабода тха.

Массехк дош ала безам бар са лаьтта леладерех. Ка бола ялат дIадалара план йоккха яц тха — бIаь тонн. ХIаьта паччахьалкхен амбарашка чутессад пхи бIаь шовзткъа тонн гаргга. ХIара шера къаьстта низкъала хулар генараш дохкара план кхоачашъе. Соахка из а, дукхаеце а, тIеххкоачашъяьй. Укхаза а халагIа дукъ шоашта дIатIайийцар коммунисташа, подрядагIа къахьегачар. Масала, хьаэцаргъя вай Тришин Василий, Султыгов Мухьмад, Тришин Андрей юкъевоагIа подрядни звено. Агротехника нийса лелаярах, техниках лерттIа пайда эцарах цуйна карагIдаьлар гибридни хьажкIаш кхееча толам баккха. ХIара гектара тIара 14 центнер чуя езача, подрядни звенос чуйицар 21 центнер. ХьалхагIа тийнна аванс доацаш, дIадахача шера итогаш яь яьнначул тIехьагIа, кIезигагIдале а, ткъаь итт бIаь тума эцаргда хьинар долча механизатораша.

Еррига кхаш леладу йиъ бригада я совхозе. Царех цхьаннена керте латт Керишкаев Iалауддин. Цунна а цун новкъосташта а чIоагIа беркате хилар чакхдаьнна шу. План бархI бIаь тонн йолаш, цар Iалашйир ши эзар тонна дика йол. хIаьта планал совгIа ялх бIаь тонн а йолаш, кIогашка чуеллар 1600 тонн хьажкIий силос.

Совхоза механизатораша хьийга къа зехьа довнзар. Паччахьалкхенга алхха хьажкIаш йохкарах 360 эзар сом цIена пайда хилар совхоза.

Ховш ма хиллара, вай республике укх тIеххьарча шерашка чIоагIа терках тIабахийтаб люцерна кхеяра. Из Iалаьмате пайдане культура я, ха а ховш кхееш хилча. Цо лу тIехдика доакъар, хIаьта цун ги дукха мах а телаш ийду паччахьалкхено. Люцерна кхеелга юххьанца лерттIа дIадодацар тхо долча, опыт тоъацар. Цхьабакъда, из гIулакх хIанз хувцаденнад. Совхозе хьалкхийнаб люцерна кхее ховш бола говзанчаш. Соахка планагIа ткъаь бархI тонн люцерна ги дохка дезаш дар тхо, хIаьта дехкар — ткъаь итт тонн. Долче, боахама цо белар 600 эзар сом пайда.

ДIАДОЛАДЕННАД перестройка кхел къоастаеча Iалаьмате лоархIаме хургдола, парте аргIанара XXVIII съезд хургйола 1990 шу. Из кердача коталонашца белгалдаккха чIоагIо яь ба совхоза коммунисташ, беррига къахьегамхой. ХIанз керттердар да карагIдаьнначох кхоачам ца бар, дIахьалхашкахьа дахара ерригача таронех бизза пайда ийбе Iомадалар, наьха бехктокхам айбар, дисциплина чIоагIъяр, кердача тIакхувш хилар.

Вахара позицега хьежжа хул хIара сага гIулакхаш, цун оамал. Балха, общественни, граждански декхар цо кхоачашду ший дег чурча уйланга, сакхетамга хьежжа. МоллагIа чоалхане хIама тIаэттача цунах тийша да саго нийса никъ лацар. Фу дергда? Цу хаттара жоп дала цхьайолча хана низкъало хул. Цхьабакъда, коммунисташта цхьаккха шеко йоацаш хила деза цаI — алхха хьайна цхьаннена хинна ца Iеш, коллективана, обществана хьалхарча даькъа сагогIа эшаш дар хьаде кийча хилар. Из мел хала дале а!

Кхычахьа санна, тха партийни организаце а ба дезагIа дола дукъ шоашта дIатIаэца кийча бола а из Iо ца кадаш дIакхахьа низ дIакхсача а коммунисташ.

Везткъа саг чувоагIа совхоза партийни организацена. Царех 26 къахьегаш ва хьайбай боахаме, 32 — кхаш леладеча. Долче, парте боацараш та масал телаш керттерча производственни участкашка болх беш ба партийцаш. Халонех къехкаш бац уж. Нагахьа санна моллагIча моттиге гIулакх лерттIа дIа ца доде — цига дIаваха кийча хул царех моллагIвар. Из-м иштта хила дезаш а да. шоашта аьттонаш леха мича ух парте мугIарашта юкъеухараш...

Кхетаду саха, мехка атта хургдац ер шу. Цудухьа беррига коммунисташ, дог цIена дола къахьегамхой оарцагIбовла беза перестройка гIулакх кIал ца дитара, бехтокхам айбара, дисциплина чIоагIъяра.

А. ГЕРАСИМЕНКО,
Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза парткома секретарь.

Депутаталла кандидатех

Цо лерхI!

Хье депутаталла хорже хьай хоржамхой хьашташ кхоачащдара малагIа гIулакх эггара хьалха де лаьрхIа я хьо, аьнна хаьттача, со лор я, цудухьа эггара хьалха сай теркам наьха унахцIено лораяра тIабахийта лерхI аз, аьлар, Сунженски района Троицки станицерча № 138 йолча хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутаталла кандидат йолча Троицкерча больница керттерча лоро Макарова Таисия Федоровнас. ТIаккха тIатехар цо: могаш ца хилча, цхьаккха хIама эшаш дац, цунга хьежжа депутата программа тIа а керттера хила деза из. МоллагIча депутата программа тIа а ях аз-м.

— Таисия Федоровна, хьо моттигерча Совета халкъа депутат махинайий, цудухьа хьона дика ховш мадий Троицке бахача наьха хьал-таро миштай. Станицера кхоачамбоацараш дийца а ма хургдий оаша исполкома заседанешка, цудухьа, Iайха де лаьрхIачох Iа кIоаргга дувцар лов сона.

— Де дезараш дукха да. МалагIа хьалха де деза аьнна хатта эшаш дац укхазара хьал, деррига а хьалха динза даргдоацаш да.

1984 шера лард а елла, 1988 шера мара хьалъе йолайинзар станицера амбулатори. Укх шера эксплуатаце дIаяла езаш яр из. Унахой Iо а бувшабаь, дарба де таро Iалаьмате во я. Цхьайтта саг ва тха хIара палате. Уж геттара дукха ба. Вайна махарра унахой тайп-тайпара лазараш долаш махулий. Медицинас дIадеххача тайпара унахошта гIулакх де моттиг яц укхаза. Цудухьа, уж дешаш хьалхарча мугIаре оттаде лаьрхIа я со.

ШоллагIа, йокхха, проблема а хинна дIаэттай балха болча дай-ноаной бераш дIадала берий беш, ясли йоацаш хилар. Йолаш йола берий беш аьхкий ремонтагIа латташ хул, хIаьта Iай шийла хилар бахьан долаш дIакъовл. Хьажа саг воацаш, бераш дита моттиг йоацаш балхара кхалнах сагота хул. Цунга хьежжа хьадеча хIаман тIехь дика ка ялац цар. ЦаI шоллагIчунца дувзаденца да. Из дош тIехьатетта йиш йоацаш къоастаде дезаш да. Сона хетаргахьа, из дулургда. Йолаш йола берий беш болх бергболча йоаккхалургья.

Са белгалдаккха безам ба экологически хьал дикагIча боараме ца хилар. Из дукхагIча даькъе станице бахача наьха бехкагIа а да, хIана аьлча, бахача наха чIоаггIа бIехду Шолж, наькъаш, салоIа моттигаш. Цу гIулакха медицински болхлоша, моттигерча Совета депуташа, административни болхлошца цхьана бахача наха юкъе кхетаме болх дIабахьа беза, цул совгIа лостам лорабе безам боацарашта законагIа доагIа таIазар де а деза.

Iалам лорадара вай мехка болабеннача боламе бокхха теркам тIабахийта безаш гIулакх да амброзия яхача баьца йоархIаш дIаяхар. ХIана аьлча, уж йоархIаш наьха унахцIено телхаеш я. Амброзе хьоадеш дола лазар дегIацара дIакъостац, цо чIоагIа Iоткъам бу дега. Уж йоархIаш станице дукха я. Амброзех станица IоцIенъяр сай керттера декхар да аьнна хет сона. Айса лерххIача тайпара из са вIаштIехьдоале, дукхача наьха унахцIено лораяра аьттув баргхилара тийша а я со.

— Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутаталла хье хорже, хьа теркам тIабахийта безаш кхы а гIулакхаш махургдий, малагIа къоастадергдар Iа царех?

— УнахцIено лораярца дувзаденна да КПСС XXVIII съезда кийчо еча партийни комитетийи организацейи балха программа тIа белгалдаьха укх тайпара дешаш «партийни терко елга дIадех торговле. Таханарча цун хьала доагIа а доагIаш раьза бац къахьегамхой». Цу хьакъехьа цу тIа маалара, воча хьале да тха торгови предприятешка наха деш дола гIулакхаш. Тикашка хьаэца хIама яц. Ший ханнахьа хьакхаьац маькх, шура, кхыдола хиланза даргдоаца товараш. Дефицитни лоархIаш дола товараш дац аз дувцараш. Уж товараш ца хилар кулгалхой бехктокхам лоха хилар мара хIама дац. Укх станице лаьрххIа шура, тIоа бохкаш тика яц. Иштта яц лаьрххIа йола баьцадаараш, сом бохкаш йола тика а. Тха территоре тIа XIX партсъезда цIерагIа йоккха колхоз яле а баьцадаарашца баха нах Iалашбац. Иштта, сезонагIа паргIатта хьаэца сом а хилац. Нах Iалаш ца барал совгIа, дарбан учрежденешта а Iалашо яц колхозо.

— Хьай къамаьла юкъе Iа хьоа мадирий КПСС XXVIII съезда кийчо еча программа тIа белгалдаьха цхьадола дешаш. ХIаьта цу тIа да фусамий проблема кхоачашъеча де дезараш. Фу ала йиш я хьа цу гIулакхах?

— Укх станице баха нах дуккха-дукхагIбараш моттигера нах ба. Цудухьа нагтахьа саг вац ший доалахьа цIенош доацаш. Из проблема ирагIчарех яц тха. Бакъда, чIоагIа ира латташ я школай проблема. Цу программа тIа маалара дешара реформа толаме чакхъяккхара керда тIехье перестройка идеалийи реальностейи кIийлен тIа кхеяра таро йоацаш да тхо. Депутатий декхарашта юкъе цу гIулакхо шийн лоархIаме моттиг дIалоац.

Аз лакхе йийцараш мара проблемаш йоацаш яц тха станица. Проблемаш дукха а чоалхане а я. ХIаьта махулла уж проблемаш кхоачаш а яь, наьха хьашташ тоаде хьажа безараш депутаташ ба.

Т. МАЛЬСАГОВА.

Цхьаккха вицвеннавац, цхьаккха диццденнадац

IОАЖАЛА ДУХЬАЛА ЛАЬТТАВ

Из ди дийкха дера. ХIама ца хилча санна, сигалара сийрда хьежар ахкан бIайха малх. КIирандийнахьа шоай цхьацца гIулакхашка арабаьннабар нах. ЦIаьхха «тIом», «тIом», — аьнна нийрча кхаъ кхаьчар вай бердигача мехка санна БугIанюрта а. Минот хьалха, сийна форд санна, сийрда хиннача сигала Iаьржа морхащ тIаьхкача санна хетаделар Iумара. Цхьан юкъа уйла еш а ваьгIа, тIаккха сихха тIеман комиссариате ваха лаьрхIар цо.

Сийлахь-боккха Даймехка тIема хьалхарча деношка Ейск яхача летчикаш кийчбеча авиационни училище кхаьчар Хасанов Iумар. Бакъда, из чакхъяккха вIаштIехьдаланзар цун. Кавказа мехкдаьтта долча сихбенна чубоагIаш бар фашисташ.

ХIаьта моастагIий низ юхатоха тIем тIа баха бийзар курсантий а. Инарал-лейтенанта Жадова кулгалдеча 5-гIа гвардейски ударни эскаре нийсвелар вай мехкахо. Летчик хинна веце а, бакъда лаьтта тIа къонахчал гойташ лийтар Iумар. Цо тIемаш даьд 97-ча дивизена чуйоагIача 289-гIча полке разведчик волаш. Укх подразделенена кулгалдеш вар Советски Союза Турпал полковник Науменко.

...1942-ча шера бIаьстий дар из. ТIий тIа танк а оттаяь, цу тIа чIоагIбеннабар фашисташ. Цу тIийна тIехь а баьнна, дIабаха безаш бар вай салтий а. Шийца белорус Тарасов Валентин а, кхы цхьа эрсе а (тайпан цIераш дагаягIац) волаш, цу шийлача хила гIолла дехьа а баьнна, гранаташ теха «Тигр» яха танк эккхийтар цар. Цо вай подразделенена таро ялар моастагIчо тIалата. Иштта из къонахчал, майрал гойтарах ЦIеча Седкъа орден елар Iумара.

ТIема дукхача наькъашка гIолла лийннав вай мехкахо. Хало нийсъелча а ца вохаш, Iоажала майрра духьал хьожаш хьалхарча мугIарех волаш дIаихав из. ХIаьта 1943-ча шера Орловски-Курски дуге хиннача тIем тIа къонахчал гойтара юха а ЦIеча седкъа, орден елар майрача старшинайна. Иштта Днепр яхача хих тIехьа воалаш тIом барах «За отвагу» яха медаль а елар. Белгалдаккха деза, из цIи йола медаль къонахчал а майрал а гойтачунна мара ца луш хилар. Цул совгIа, командующе цIерагIа баркал а кхайкадир.

ЦIаккха йиц ца луш дагайоалл Iумара цхьа эпизод. Немецки эпсар есаралла воалавеш боагIар вай разведчикаш. ЦIаьхха тIанийсбелар уж лаьца советски лейтенант воалавеш боагIача немций салташта. Вай эпсар фашисташа каравигаь лоа а ца денна, уж дукхагIа боллашехь, автоматаш еттaш тIом болабир разведчикаша. Ломаш санна майра лийтар уж фашистех. Дукха ха ялалехь моастагIчунгара лейтенант хьа а ваьккха, вай подразделене дIавелар цар. Цу тIем тIа къаьстта къонахчал гойтарах совгIата тепча елар I. Хасановна.

Фашисташа дIалийца хинна вай городаш, юрташ юха хьа а йоахаш, дIаболхар вай салтий. 1944-ча шера Поти яхача городе дIахо гIулакх де Iийра Iумар. Цул тIехьагIа дукха бинзар тIом а.

ХьатIанкхьачар советски халкъо сатийса ди. Маьрша даха хайшар адамаш. Ерзаш латтар тIемо яь човнаш. Меттаоттабир халкъа боахам. Алма-атински областе Каскеленски районе дукхача хана водитель волаш болх бир Хасанова.

ХIанз массехк шу да Iумар пенсе вола. Цхьабакъда, сатийна цIагIа вагIа лаьрхIа вац из. 1957-ча шера денз «Агропромстрой» яхача тресте шофер волаш болх бу цо. Цу дукхача шерашка ветерана баь болх белгалбаьккхаб дезача совгIаташца. Цунна еннай «Ветеран труда» яха медаль, дукха сийлен грамоташ, ахчан премеш. ВоккхагIвола воI Iумар-Iаьла водитель ва да волча гараже, йоI — Яха техник я.

Шовзткъеи пхиъ шу кхоач Советски адамаш маьршача сигала кIал даха. Бакъда, вай биц балийта йиш яц фашистех майра лийтараш. Дукха ха йоацаш Орловско-Курски дуге тIом баьча ветераний вIашагIкхетар хилар. Цига вийха вар Iумар а. Шоашта бIаргдайнари лайна халои дагаухаш, къоначарга дийцар цар. Цу бийсана яьгача цIеро гойтар цу тIема деной сий цIаккха доврг ца хилар.

М. КУЗАЕВ.

Къахьегама ресурсаш: мишта пайда эц царех

ЛОАРХIАМЕ ПРОБЛЕМА

Малгобекски районе балха тIа дIанийсбенна боаца нах дукха хиларца дувзаденна 1987 шера 27 январе Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Совето № 19 йола соцам бир уж мамогга сихагIа къахьега болалургбола гIулакх вIаштIехьдаккхара. Цу соцам тIара хьайоагIаш йола шоай программа оттайир района кулгалхоша болх беш боаца нах шоайцига ца хилийтара. Цу даькъе агропрома задани елар пятилетка чакхъялалехьа тайп-тайпара цехаш, мастерскеш, кооперативаш, кхыйола организацеш болх бе йолаялийта, 1500 саг балха тIа дIанийсве. Иштта керда цехаш, бытовой гIулакхаш ду кхыйола участкаш хьа а еллаш, республика моттигерча промышленноста министерствос болх бе волавалийта везаш вар 260 саг. Берий беш, школа хьал а еш, цу шерашка просвещене министерствос болх бе волавалийта везаш вар ши бIаь совгIа саг, швейни объединене ужжал нах. Иштта болх бе йолаялийта лаьрхIар укхаза виъ бIаь болхло чуэцаргвола Орджоникидзевски «Топаз» яхача завода филиал, цхьа эзар саг къахьегаш хургвола «Вайнах» яха завод. Гуш ма хиллара программа йоккха а лоархIаме а я. Долче, мишта кхоачашъю из районе? Цу лостамагIа малагIа балхаш ду укхаза хIанз?

Шийна хьалхашка оттадаьча цу хаттарашта жоп а луш социальни дешашта йолча отдела заведующе Цечоев Iаддал-Хьамида аьлар:

— ХIанз укх сахьате тха районе цхьаннахьа а къахьегаш боаца нах кхоъи ахи эзар саг ва, хIаьта договорагIа болх бе дIабаха лелараш а тIехьа дIалаьрхIача ворхI эзар гаргга саг ва уж. Района кулгалхоша чIоагIа йоакхо ю къахьега моттиг йоацаш лела нах мамогга дукхагIа балха тIа дIанийсбара. Масала, тха отдела болхлоша бувзам лоаттабу районерча промышленни предприятешца, организацешца, совхозашца болхлой мичахьа эша хьожаш. ХIаьта, цар заявкаш тел горисполкоме шоашта мел болхлой эш хьагойташ. Царга хьежжа нах балха тIа дIахьежабу горисполкома отдела болхлоша.

Къахьегама ресурсех дикагIа пайда эцара йолча программа тIа белгалъяьхача тайп-тайпарча организацеша дукха мероприятеш чакхйоах деш хIама доацаш нах ца лелийтара. ЛурчогIа гороно вIашагIа а елла, болх бе йолаялийтар къонача туристий станции боахама-эксплуатационни конторей. Цига балхаш тIа дIанийсвелар деш хIама а доацаш лийнна 21 саг. Городе а районе а вIашагIъеллай 140 кооператив. ХIанз царех тайп-тайпара продукци кийчъеш я шовзткъа гаргга кооператив. Долче, балха дIатарваьв 290 саг. Вож кооперативаш а кастта болх бе йолаяла езаш я. ТIаккха кооперативашка къахьегаш хургва эзар гаргга саг. ТIа-тIа дукхагIа хулаш латтача кооперативаша балха юкъеувз къахьега моттиг йоацаш лийнна нах. Иштта патенташ хьа а ийца, шоай цIагIа тайп-тайпара продукции товари арахеца волавелар соахка ткъаьх саг. Кхо дезали болх боацаш лийнна виъ саги оргнаборах Калинински областе дIахьожаваьв.

— Укх тIеххьарча массехк шера цхьаккха тайпа гIишлон организаци яцар тха йоккхача районе а городе а, — аьлар Iаддал-ХIамида. Района партийни советски органий инициативагIа МагIалбике вIашагI а елла, болх бе йолаялийтай СМУ-12. Цунах а доккха беркат даьлар къахьега моттиг йоацаш лийннача наха. Цига балха дIанийсвелар 90 саг. Цхьабакъда, цу тIа саца йиш йолаш дац из гIулакх. Мехкдаьттахой городе тIа-тIа дукхагIа гIишлош хьалъеш хиларца дувзаденна шеръе лерхIаш я гIишлон организаце база. ТIаккха вIаштIехьдаргда кхы тIа а бIаьш бола болхлой къахьегама юкъеоза.

Кастта МагIалбике хьаелла лерхIаш я город Орджоникидзерча «Топаз» яхача завода филиал. Цу гIулакха лаьрххIа кийчъяьй городера агроснаба помещени. Духхьашха цига къахьегаргдола 60 специалист курсашка а вахийта, дешаш ва. Уж дийша боаллаше укх шера шоллагIча квартале болх бе йолаялийта лерхI филиал. Царех хIара специалистана тIачIоагIвергва 5—6 болхло. Веррига а филиале болх беш хургва виъ бIаь саг.

Хьалха хиннача юртбоахама техника мехмастерскеш вIалла пайда а ца эцаш латташ яр районе. Царна хIанз укх сахьате сихбенна ремонт еш я. Уж хургья СССР электронни промышленноста министерства Ставропольски краерча производственни объединенена чу а йоагIаш, укхаза укх шера хьаеллача «Вайнах» яхача завода цехаш. Цига арахецаргья халкъа боахаме чIоагIа эшаш йола резистораш. Предприяти, проектни мощностага диллача шера из продукци арахецаргья укхаза 20 миллион сома маьха. Цул совгIа, заводе шера арахецаргда 6 миллион сом мах бола халкъа эша товараш. Цехашта лаьрхIача помещенешкара тIеххьара ремонтни балхаш чакхдоалаш да хIанз. ТIаккха цига эша оборудовани дIаоттаергья. Укх шера шоллагIча ах шера болх бе йолаяла езаш я из. Цхьа эзарнел чухьнахьа воацаш саг хургва укхаза къахьегаш. Уж а кхы а мероприятеш чакхйоахаш хиларца дувзаденна дикка кIезиглуш боагIа районе а городе а къахьегаш боаца нах. Цудухьа тIа-тIа кIезигагIа хулаш латт общественни порядок телхаераш, корта бохабу малараш мелараш, харцахьарча наькъа тIа баьнна лелараш. Къахьега нах дукхагIа ме хул, алсамдоалл арахеца халкъа эша товараш а.

Цхьабакъда, халахете а, дукха кхоачамбоацараш нийслу районе къахьегаш боаца нах балха тIа дIанийсбера даькъе. Лакхе белгалбаьккха республика Министрий Совета соцам кхоачашбац районерча совхозаша. ЦаIи ахи эзар саг балха тIа дIанийсве везача, таханалца цхьаккха саг балха хьожаваьвац цар. Царех я Картоев Iалаудин, Костоев Султан, Хациев Хасби, Кодзоев Азматгири керте латтача а кхыча а боахамий коллективаш.

Кхы дикагIа леладац из лоархIаме гIулакх республика моттигерча промышленноста Министерстван Грозненски швейни производственни объединенеи кулгалхоша: Цхьаккха цех, мастерской хьайийллаяц цар Малгобекски районе шийтталагIча пятилетка шерашка. ХIамаш тегарий кулгалхоша укх шера районе йиъ модуль дIа а оттаяь, къахьега болабалийта безаш бар хIамаш тега бIаьш мотористкаш. Гаьнара моттиг я, аьнна, бахьан а даьккха, цхьаккха модуль дIа ца оттаеш Iийра объединене кулгалхой. Цхьабакъда, хIанз мукъагIа из гIулакх цар цхьан кога тIа доаккхаргхиларга дог доахаш ба малгобекчанаш.

Моттигерча промышленноста министерствана чуйоагIа мастерскеш хьа а еллийташ, районе бахача наха маьхагIа деш дола гIулакхаш тIа-тIа дукхагIа хилийтара, цар хьашташ дизза кхоачашдара, къахьегаш боаца нах балха тIа дукхагIа дIанийсбара мукъа а яьккха кийчйир хьалха «Алханчуртский» яхача совхоза хинна контора. ХIаьта а цу министерства кулгалхоша хIанзалца укхаза даь хIама дац.

Б. КОСТОЕВ.

КУРСАШ ЧАКХЪЯЬННАЙ

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома политпросвещене ЦIагIа чакхъяьлар гIишлон организацейн транспортни предприятейн боахам социалистически хьисапе лелабара школай пропагандистай методика дешаех йола кхаь дийнахьара республикански курсаш.

Курсашка пропагандисташта дIайоввийтар республика социально-экономически дегIаяра 1989 шерара итогаши 1990 шера овттадаь декхараши. «Халкъа боахама бIарчча комплекс — советски наьха цхьоагIон материальни лард» яхача темагIа дола «Герга истол» а хилар, дукха лекцеш а йийшар пропагандисташта.

«Заняти чакхъяккха пропагандист кийчвара методика» яхача темагIа практически занятеш а хилар. Пропагандисташта хьалхашка къамаьлаш дир партийни болхлоша, вузий Iилманхоша, цар вIашагIкхетараш хилар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретараца нов. Д. Г. Завгаевца, КПСС обкома секретараца нов. Е. В. Тумсоевца, республика йоазонхошца.

Л. КОДЗОЕВА,
КПСС обкома политпросвещене ЦIен заведующе заместитель.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

РУМЫНИ. Декабрь бетта Чаушеску лоравеш хиннача боевикаштеи восстане доакъошхоштеи юкъе лаьттача тIемах бухарестций 500 дезал чубаха цIенош а доацаш бисаб. Цу тайпарча хьал тIа ба Тимишоарера, Брашоварера, Сибиурера бIаьш нах. Къам кIалхара даккхара йолча фронта Совета уж нах квартирашца, хIаьта иштта укх денношка Румыне доазол дехьара хьаухача хIамаех хьакъестадеча барзкъаца, кхачанца Iалашбара хьакъехьа де дезараш тIанийду.

СУРТА ТIА: румынски салтий наха барзкъаш дIадекъача Бухарестски цхьан киназа территори лораеш ба.

АП—ТАСС телесурт.

СССР АРАХЬАРА ПОЛИТИКА: 1990 ШЕРА ХИЛА ТАРЛУШ ДОЛА ХУВЦАМАШ

СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Э. А. Шеварднадзес Кердадарий кепайоазон Агентства дипломатически обозревателa Марков Владимира интервью луш дийцар 1990 шера Советски Союза арахьарполитически вахара цхьацца долча лостамашка хургдолча хувцамех.

ГЕРЗ ДЕХКАР

Карарча шера цхьадолча даькъе хувцамаш хургда. Со теш, вайна массазара герз кIезигдарах йола соглашени яра болх чакхбоакхлургхиларах —из цу лостамагIа эггара хьалха исторически гIа баккхар да. ХIаьта из лоархIаме гIулакх бокъонца вахаре кхоачашдергда лакхехьарча боараме юкъараевропейски совещани яро — Хельсинки-2. Цига цу соглашенена кулгаш яздаь ца Iеш, дIахо герз, эскараш кIезигдарах, тешам чIоагIбарах, военни вIаши духьал латтар эшадарах дола лоархIаме къамаьл а хила тарлу.

Аз бокъонца реальни перспективе лерхI укх шера США-ан СССР-ен стратегически тIагIортара герз 50 процент кIезигдарах долча договора тIа беш бола болх чакхбаккхар, хIаьта цо, герз дехкара гIулакхе керда оагIув хьаелларгья. Карара шу химически герз дехкарах йола дунен халкъашта юкъера конвенци яра хьакъехьа хоадам беш хургда.

СОВЕТСКО-АМЕРИКАНСКИ ВIАШИ ЛЕЛАДУ ГIУЛАКХАШ

СССР-ан США-ен юкъерча гIулакхашка дикагIча оагIорахьа цIенхаштта хувцамаш хургда. Экономически вIаши леладу гIулакхаш дегIакхувлача шеррача масштабагIа, вIаши пайдана, цхьатарра бокъо йолаш гIулакхаш леладара йола дика перспективаш я. Вайна цу тайпара вIаши гIулакхаш леладар эш. Цхьабакъда иштта Америка а эш стабильни, тешаме йола советски рынок.

ЕВРОПА

Карара шу Европа а, цун юкъара цIа хьадеча а чIоагIа лоархIаме да. М. С. Горбачева из идея хьалхаяьккхача хана дуккхачарна цун йоаггIа терко янзар. Мадарра аьлча, цу тайпара цIа хьадар — из реальность: хIанзле цун элементаш, бIарчча блокаш белгалъяьхай, вIашагIйохкаш латт здане конструкцеш.

ХIанз Франце президента Франсуа Миттерана цу наькъагIа дIахо гIолга хьалхадоах. 1989 шера Брюсселе переговораш йолча хана Бельге премьер-министр Вильфрид Мартенса «Европейски конфедераци» хьаяра идея тIехьа вар. Со геттара цецваьккхар Бельге из идея хьаллоацаш хиларо, хIана аьлча, зIамига паччахьалкхенаш, ховш махиллара, къаьстта лоралуш хул тайп-тайпара объединенеш, конфедерацеш хьаяра хьакъехьа. Цхьабакъда, Малхбузен Европера зIамига а юкъера а мехкаш Советски Союзе санна тийшад: интеграционни процессаш йоацаш, экономически а кхыйола а юкъаевропейски кIийле йоацаш хIанзарча хана геттара йоккхий проблемаш къоастае йиш йоацилга.

МАЛХБОАЛЕН ЕВРОПА

ХIанз вай, аз аргдар, цу паччахьалкхенашца керда цивилизованни гIулакхаш хьакхоллара этапе да, аьнна. ЧIоагIа лоархIаме да, вIаши союзнически лекхараш хIанз а долаш хилар. Политически строя, общественно-политически системашта, экономически реформашта доагIаш аьлча, из деррига а царех хIара мехкарча халкъо ше къестаду.

Сона хетац, социализма ший позицеш дIахецаш латташ санна. Вешта аьлча, социализма уж чIоагIъю: цар социализман керда куц-сибат хьакхолл. Нагахьа санна, вай социализм чIоагIъе безам болаш доле перестройка гIулакхаш дIахо кхахьа деза. Советски перестройкас малхбоаленевропейски паччахьалкхенашта дикагIча оагIорахьа хувцамаш дара йола таронаш еннай, цига хулаш йола революционни событеш цхьан ханна Советски Союзера прогрессивни процессаш хьалацар да.

СОВЕТСКО-КИТАЙСКИ ВIАШИ ЛЕЛАДУ ГIУЛАКХАШ

Укх шера уж динамично дегIаухаргда. Из иштта хилар дезаш я Китай а Советски Союз а. Цу вIаши леладеча гIулакхашта чIоагIа лоралуш тIаваха эш. Советски Союзаи Китаянеи юкъера гIулакхаш тоадалар, из вай ханара геттара боккха толам ба. ХIаьта цига вай кхоанен, тIехьа тIайоагIача хана уйла еш болх бе беза. Укх шера ссна хетачогIа, советско-китайски вIаши леладу гIулакхаш дикка дегIадоагIаргда. Советски Союзе тIаэцаргва КНР Госсовета премьер Ли Пэн, цунца дIа-са къамаьлаш хургда, иштта кхыйола визиташ ергья. Дика перспективаш я экономически даькъе а. ЧIоагIа лоархIаме да, хIанз приграничи районашкара эскараши герзеи кIезигдара, тешам чIоагIбара хьакъехьа хургйола советско-китайски переговораш.

АЗИАТСКО-ТИХООКЕАНСКИ РЕГИОН

Японеца политически диалог дIайолаяра а экономически, Iилма-технически вIаши леладу гIулакхаш шердара а хьакъехьа дика перспектиаш йолаш я. Дунен тIарча процессашка АСЕАН паччахьалкхений а АТР кхыча мехкий а лоархIам дегIаухаш латташ хилар теркал а деш, вай царца шин оагIорахьара а дуккхача оагIорахьара а кIийлен тIа леладу гIулакхаш динамично дегIакхувлара духьа воашта могаш дар дергда. Ховш ма хиллара вай хьинаре дегIакхувларгья корейски новкъосташцара — КНДР-ра отношенеш.

КЪУЛБЕХЬЕН КОРЕЯ, ИЗРАИЛЬ: ХIАНЗ А ДИПЛОМАТИЧЕСКИ ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДАЦ

Вай правительственни доацача боарам тIа торгови палаташка гIолла Къулбехьен Кореяца леладу торгови бувзамаш дегIакхувлаш санна Израилацара экономически гIулакхаш дегIакхувларгда. Хетаргахьа, цхьана йоккхий проекташ оттае мег. Консульски гIулакхаш дегIакхувларгда.

IАРБИЙ МЕХКАШ

Iарбий дунен мехкаш — вай доттагIий а партнераш а ба, царцара гIулакхаш вай кхы а динамичнегIа дегIакхувларгда. Масала, Египтацара вай гIулакхаш тоадалар, советско-египетски отношенеш дIахо дегIакхувлар дунен халкъашта юкъера лоархIам болаш да. Укх шера хьалхарча квартале СССР-е тIаэцаргва президент Хосни Мубарак.

Вай хьинаре дуккхапланови гIулакхаш дергда гаргармалхбоален дов дIадаккхара, Гаргарча Малхбоаленах лаьца дунен халкъашта юкъера конференци гулъяра хьакъехьа.

СССР-ча КЪАМАН ПРОБЛЕМАИ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА АСПЕКТ

Арахьарча политика даькъе болх беча сага хетачох, укх тайпара мах бе йиш я вай мехка сепаратистски тенденцешта. Дунен тIа доккхий дика хувцамаш хиннад. Аз сай къамаьле белгалдаьхар арахьарполитически керттера гIулакхаш, вайна тешам луш йола тенденцеш. Уж хьахиннай советски перестройкаца, СССР чIоагIа паччахьалкхе хилар бахьан долаш. Иштта вай вежарашха долча халкъий чIоаггIа союз хиларах. Нагахьа санна, вай из союз мелъялийтача, вай арахьарча политика эффективность лохъергъяр вай. ХIаьта цунца дунен тIа мел хулача дикача хIамай кIийле йохаергъяр вай.

Вай массане а чIоагIа могаду тIом ца хилийтар. ДIайолалуш я адамле дегIаахара машарен ха. ТIема кхерам тIеххьашка теттаб, хIанз тIема вIаши духьал латтар эшадеш латт. Уж дика процессаш духьале ца еш хийцпа дIаяхийта еза. Цудухьа СССР-ра цхьайола сепаратистически маIан дола тенденцеш ерригача цивилизаце, дерригача адамлен хьаштий кIийлен тIара къестае еза. Со теш, вайна мехкара къаман проблемаш къоастаеча хьаькъале компромиссни решенеш кораергхиларах. Массайолча республикаша данъа а лоапаш оттадеш долча кердача СССР Конституце бокъонца йола федераци Iалашъергхиларах.

(АПН).

ПАНАМА. «Насьон» яхача аргентински газета «ВIашагIкхийтта Штаташ — дунен жандарм» корта а болаш кепатехай Панама духьала США-с лелаеча герзашцара авантюра анализ еш йола комментари. Газето белгалдоаккх. Вашингтона юха а хьахьеккхар тIема низах пайда а ийбеш доазол дехьа ший хьашташ лораде кийча хилар. Латински Америкера дукхача демократически правительстваша цхьа хаттар ду фу хургда хьогI тхоах кхоана, хIанзчул тIехьагIа шоай суверенитета къулбаседамерикански импере доазув оттадаьлга дага кхаба дезий хьогI цар, — яхаш язду «Насьона».

СУРТА ТIА: Есарал боалабаь панамацаш американски салташа тIахьожам а лоаттача балха дIабуг.

Аляска яхача штатера Анкориджа университета профессор Ларри Рокхиллах Магаданерча педагогически института хьехархо хилар. Цо цхьан шера договор йир, из хIанз бетта 320 сом ала-пи а долаш доцент ва.

Эрсий мотт геттара дика ца хой а Ларри Рокхилла майрра занятеш чакхйоах. Цо каст-каста «Тиш-Тигиш» яха доазол дехьара меттащ Iоамадара йола метод юкъе-кхувл. Цунца студенташа кхыча халкъий метташ Iоа-мадаь ца Iеш, царна цу мех-кашкара тайп-тайпара нерда хIамаш довз.

Ларри Рокхилла ший хIанзарча балха а къулбасе-дера эрсий городера вахара а раьза ва.

СУРТА ТIА: укх улицагIа гIолла дийнахьа шозза чакх-воал Ларри, хIаьта, укхазар-ча бераштa дика вовз беза-ме, Iимерза вола хьаьша.

И. ВАЙНШТЕЙНА сурт. ТАСС фотохроника.

УНЗАРА ВИР

Дувцар

Мовхьаш кхахьа кхелла да вир. Совхозе бухгалтерал болх беш вола Дуртазхан а иштта хеташ вар. Бакъда, цун лоалахочо Довтбе кхо ди хьалха ийца доаладаь вир дайзача бокъонца хувцаелар цун уйла.

Ший ира бат дIа а яхийта, дIаьха ши лерг куро доаржа а даь, ха тIа латта салте санна, аьшка цхаралах яьча картах нийсса Дуртазхана коа Iочухьежаш латтар из. Сахьата гIоарилг санна, даим лелаш хулар цун лоаца цIог. Баге вIашка йилле дукха ха якнхацар цо. ТIаккха къамаргаш Iайда вувш латтача сагага санна оаз йоалар. Цул тIехьагIа мело хьаIингашка а яхе, айлора оаз. ДIахо, йIаьхлуш, кхы а ай а еле, цIерапоштана тара ерзар из. Дуненахь доккхача гIулакхах ше доаллаш сан-на, лаьрххIе бIаргаш тIа-кIалтIа а даьхе, чIож цхьа во сотта а йий, шийна чу мел бола мух цкъа хьагул-беш, тIаккха из арабетташ дикка къахьегар виро.

Вирага цIогIа доалашше, комара гаьна тIа гIолла урагIхьадар коа дижа улла циск, дом эккхийташ дIа-юха лелхар котамаш. Из ер-рига гIар кхы а чIоагIагIа михьара йоаккхар квартале мел долча жIалеша.

Тахан кхоалагIа ди дар из туржаI дIадоладенна. ХIаьта массехк ди хьалха отара кIал газеташка хье-жаш вагIаш Дуртазхана зий-ра лоалахочун коа ер сурт: вира юхь а лаьца, кхийна тIехьашка ваьлар Довтбе кIаьнк. Цунна тIехьа гуча-баьлар Довтбин цар цхьа гаргара саги. Цхьан сахьа-та вира гонахьа а кхийста, цунна бага а хьийжа, че чу бий а гIертабаь, чубахар уж.

Боад къовлабалале тIом хьахьийра виро. ИйслагIчох ах доаллаш лерга нIана боат-тIабе санна цIогIа техар цо. Цу сарахьа денз Дуртазхана вижар а, гIаттар а, волава-лар а цу сийдоацача аькхан цIогIанца дар. Кхыметтел гIанахьа а духьалъухар цун-на бага мел йола царгаш гу-чайоахаш, еррига аре кхай-каеш Iехача вира корта.

Дуртазхан отпускаx вола цхьа кIира дар. Цхьаккха хIама а ца деш, духхьала цIагIа вагIа лаьрхIа хинна-вар из укх шера. Укхо мел яь уйлаш ший даь-даь го-лашка гIолла дIаяхийтаяр цу виро.

ДиълагIа ди дар лоалахо-чо вир ийца. ХIанз Дуртаз-ханар циск бада тIара Iо ца доалаш, ден а бус а гIайгIа-не Iимадаш еш дагIар. Коа мел хинна котам гуш яцар. Ше ийца доаладаьча сарахьа Iаьхача виро кхераяь Дур-тазхана сесаг Хамарсет, цIен лагIаш тIара чуена, хьанаш лазаш метта уллар. Довтбе-га лоткъам бе безаш дар гIулакх.

Атта дацар Дуртазхана Довтбеца дувца. Масайтта шу дар царна юкъе гIолла бIехал текха. А! Довтбена цо топ а техаяцар, вIаши даьна биллабацар цар, е царех цхьанне а шоллагIчун ков а дайхадацар. Бакъда, дукха ха яр уж вIаши коа ца бол-ха, дIа-хьа йист ца хула. Цхьан хана-м безаме бахар уж, дIачу-хьачу а болаш. Цу хана боахамах хIама да-цар цар, бийдача кирпишках даь цIеноши коа-наIараштa меттел саьргех дийца даь зIараши мара, Iана сайре-нашка, Казахстана аренаш-ка кхихьа гIийла йорт юв-цаш, наггахьа маларах бухь тохаш цхьана багIаш хийла безаме сахьат дIадахийтадар лоалахоща. Кортош даьшача бераштa математика — Iил-ма хьехаш хинначара хьа а ваьнна, цIаьхха Дуртазхан совхозе бухгалтерал де ва-хачул тIехьагIа ехар лоала-хой юкъ — моттиг. ХIаьта укхо машин а ийца, тхов тIа аьшк теха лакха цIенош даь-чул тIехьагIа геттара а бух-галтера бIагIара хьежа ваь-лар совхоза сомий беш лора-ещ хинна Довтби. Ший болх а бита, городе гIишлош еча балха эттар Довтби. Цул совгIа, доахан, пхьагалаш, нутреш йолайир цо.

Бакъда, магaнзар Довтбе-на ший пхьагалийи нутрейи ордингаца бухгалтера боаха-ма тIехьакхе. Пхе-ялх шера веттавелар из лардаш ех-каш, пенаш дотташ; ЦIенош дир цо. Амма, уж гаьна дар Дуртазхана даьча масса а цIагIа кIувсаш дадача гIир-сашта.

Цхьа ха яьлча тийра Довтби. Тийра, Дуртазхана шоай хIама дуача цIагIа го-родера воалаваьча художни-ка дилла доккха сурт хьал-техалга хайча. Цу тIа шин воIан Хамарсетан юкъе мос-кала гIогI бе а доаллаш, совхоза бухгалтер вагIар. Из сурт меттахьа теха топ яр. Вешта, Довтби тийра аьлча, из бакъдацар. Лоалахочоа футтаренаш еш, тIом бола-бир цо. Коара нувх йоагае езаш хилча, шоашкахьара мух дIахьаккхалца сабардо-ра Довтбе сесаго, кIура бух-галтера коа ухаргболаш.

Укх масайтта шера Довтбе леладер теркал ца деш ди-тадар Дуртазхана. Бакъда, юххера а цо духьалдаьккха-ча виро готваьвар Дуртазхан шоай коа, гирзо готбу пхьу санна.

Ше тахан Iурра денз ви-жа иллача дивана тIара хьал а гIетта, сесаг уллача цIагIа чувахар Дуртазхан.

— ДикагIа хетий хьона? — хьаьттар цо маьнге тIа узамаш деш уллача сесагага.

— КIеззига гIойленагIа я. Ер хьанаш да-кх са лаза-раш. Чкъормадаьхад дерри-га, — гIийлача оазаца жоп делар Хамарсета. — Циск Iо-м даьннадац бада тIара? — хаьттар цо. — Миска — яI, цо-м деннеи буси хIама а диадий-хьогI!

Цу ханна арара хьачухе-зар цIогIа детта доладенна-ча вира оаз. Вир уй чу хьа-чудаьлча санна чIоагIа яр из.

— ХIанз цо из са наIар тIара дIа ца доаккхе, аз са дIадохийтаргда цу эгIадаьча хьайбан! — наIара санагIах бий а балийта, цIагIара дIа-аратоссавелар Дуртазхан. Лоалахочун кхийна тIехьаш-ка Iехаш латтача вирагахьа ма могга тугаш а теха, кар-та тIа а этта, Довтбе коа чу-хьежар Дуртазхан.

Довтби сарпалаш текхаеш воаллар.

— Довтби! — цIогIа теха хьахьожавир из Дуртазхана. — Из хьай вир са коа юхе-ра дIаяккхал. Муам хоза бац цун. Лергаш къорденнад са цун назмашка ладийгIа!

— Аз пхи тума деннад цох. Ший хьашт долчча Iе-хийта! Хьайна назмаш хоза ца хете, вирагахьа букъ а болаш, хьай цIенош дIадер-заде, — цIогIа техар Довт-бе. Ше аргдар аьнна ваьл-ча, сарпал токхаяь вахар из, кхы бухгалтерагахьа хьа ца хьожаш.

Карта тIара Iо а ваьнна, сардам баьккхар Дуртазхана. Юха цIагIа дIачу а ваха, Iо-вижар из. Тхьайсар. ГIана-хьа ше, цIагIара араваьлча санна хетаделар Дуртазхана. Хих йиза ведар йоаллар цун бе. Цхарала карта дехьа латтача вира дIагарга а ва-ха, Iохайра из, баь тIа ве-дар юххе Iо а оттаяь. Дур-тазхан Iохайна пхи минот йоаллаше а лергаш юха тIе-хьашка а дехка, бата бухь сигаленгахьа хьал а берза-баь, Iаьхар вир. Ведар бе а йоаллаш ураннкхар Дуртаз-хан. Ведар юхатIехьашка а лостаяь, лергашка денз Iо вир дошадеш хий техар цо цунна. Кхы ца Iахаш сецар вир. Мерех шок а теха, дер-рига аьгар из, цицхаш дIа-юха дохийташ.

Гучаиккхар эгIазвахарах кхохкавенна Довтби.

— Фу де воалл хьо, къо-нах? Фу де воалл хьо, фу де?! — мухь техар цо.

— Аз аьнна дeций хьога ер са лерга кIалхара дIадак-кха!

— Хьо дика къонах ва хьона доаккхийтаргдале!

— ВорххIе а да вираца воаллалва хьа сога из доак-кхийтаргдеце.

— Аьъ! — лоацавелар Довтби. — Укх шийтта юр-та хьалхале лелаяьча Жа-хьар - наькъан даьна би-лар-кх цо!

Бухгалтера тоха хIама ло-хаш беша гIолла дIа-юха ве-дар из. Кхийна тIехьашка уллача дахчах катехар Довт-бе. Цхарала дехьа цо лела-дечох ца вашаш, вела а къежаш латтача Дуртазхана кертах дахча кхийттар. Цкъарчоа Iогора вахар бух-галтер. Ведар бера Iохий-цар цо. ТIаккха, хьалъура а тоссавенна цIагIа чуиккхар из. БIарга цIацкъам тохача юкъа юха гучаиккхар из кач уллаш гIапи бе йоаллаш шолгоара топи йолаш. Беша къайлаваланза вар Довтби. ЛагIаш тIара Iочухьожаяь топ техар бухгалтера лоала-хочоа. Цхьа ког тIехьа текха а беш, ков долчахьа дIавед-да кхийна тIехьашка къай-лаваьлар доарахо. ЛагIаш тIара чукхоссавенна, топ бе-ра Iокхессар Дуртазхана. Кисара ши граната хьал а яьккха, карта тIа иккхар Дуртазхан. Коа гIолла ведда дIачуводача Довтбена хьал-хашка тIехь-тIехьа ши гра-ната кхессар цо. Ши кулг хьал а тесса, деман кIуран юкъе юхааркъаланхийтар Дуртазхана моастагIа. ЦIен наIарах гарг дIаяхар, кора бIалгаш залггIе дехар. ЦIаьхха цIагIара ара тосса-велар автомат бе йоалла Довтбе воккхагIвола воI. Дуртазхана керта тIа гIолла дIадахар пхорч. Чехка карта тIара Iо а иккха, цIагIа чу-ведар Дуртазхан, бада тIа ваьлар из. Укхох къаьхка карниза чу гIолла Iимадаш а еш, дур ийца Iохьаьдар акхадаьнна лела циск. Довт-бе коа Iочуерзаяь пулемет латтар бада тIа. Лоалахочун коа Iочухьежача бухгалтера бIаргабайра бешагахьа удаш дIаболха герзах кийчбенна Довтбе тайпан нах. Уж го бе лаьрхIа бар.

— Воха ма вохалахь, со хьоца я хьона, — аьнна цIо-гIа а теха, бада тIа яьлар Хамарсет.

— Маьржа-яI, цIагIа боа-ца къонгаш! — цIогIа даь-лар Дуртазханага. — Йол-ле, сесаг, веший воIага сих-ха хьанхача ала. Хье подва-ла чу дIахьулале. МоастагIа чувоагIаш хуле, цигга яьшка чу латт хьона дIандаргаш — дIаеттаргья Iа.

— Ший да хьакхийца воаллалва хьалхале йохьий-таргйолчун, — пулемета ко бе деллар цо. Бешагахьара коа чугIертача моастагIаш-ка бIарг хьал ца локхийташ, царна етта волавелар пуле-метчик. МоастагIех цхьаба-раш гIадамашта юкъе бий-шар, вожаш тIехьашкабаь-лар. Цхьан юккъа ше кот-ваьлча санна хетаделар Дур-тазхана. Амма, цу миноте ювла яьлар Жахьар-наь-къан миномет. Цо ийккха дIадахийтар Дуртазхана цIа. Цу миноте морхашта юкъе-ра гучаиккхача самолета тIа-ра бомба ежар, цо миномет соцайир. Дуртазхана даьнна оарц дар из. Гаьнах йийхка латтача вира лакхе нийс-лушше, массехк бомба Iочу-кхессар самолето. КIури до-ми бижачул тIехьагIа гуча-даьлар Дуртазхан дезала юкъе хIама дуаш вагIа сурт фоартах доалла вир.

Из бIаргадайча цIаьхха соманкхар бухгалтер.

ГОРЧХАНОВ Бадруддин.

Спорта хоамаш

ТЕННИС

Доккхача цIейга санна хьежаш ба Нохч - ГIалгIай-чера спорт езараш укх бет-та 24—26 деношка Грозне чакхъяргйолча нстола тIар-ча теннисах йолча СССР чем-пионатага. Цу тайпара яхаш вай республике духхьашха хулаш я.

«Красный молот» яхача завода спорта Двореце шоай говзал гойтаргья 24 маIача сагои 24 кхалсагои. Уж бер-ригаш а СССР спорта ма-стераш ба, хIаьта Зверева Ирина (Абакан), Погосян Анна, Варданян Самвел (Ереван) дунен халкъашта юкъерча спорта мастераш ба.

Вай республикера цу яхьашка дакъа лоацаш хург-ба НГIАССР чемпионаш Мельниченко Еленаи Кара-кашьян Андрейи.

— Чемпионата дика кийчо яй Оргкомитета службаша, — аьлар дунен халкъашта юкъерча категоре судахочо Гургенян Джангира.

Къаьстта дег тIара бар-кал ала лов спонсораштa: «Промавтоматика» НПО, НИИГИ. Цар шоай чотагIа арахийцай лаьрххIа чемпио-ната хетаяь вымпелаши зна-чекаши. ДикагIболча спорт-сменашта прызаш лургья.

М. МАЙОРОВ, СССР спорта мастер.

ШАХМАТАШ

«КIай ладья» яха яхьаш чакхъяьлар вай республике. Цига дакъа лоацаш бар тайп - тайпарча школашкара кIаьнкаши йиIигаши. Толам баьккхар А. Аракелова — Грозцерча № 91 йолча школа дешархочо.

Белгалдаккха деза, А. Аракелова тIехьа турнирни таблице латтар Дудуков Сайд - Амин волга. Ховш махиллара, Гикало яхача по-селкера из кIаьнк ворхI шу даьнна мара вац. Дале а, чемпион хилара чIоагIа гар-га вар из. Фу дергда, хIан-зарча ханна дуккха вок-кхагIволча Аракелова баьн-наб аьттув, кхоана деррига хувцадала а мег.

М. САИДОВ.

ИИЦЪЕННА СТАДИОН

Шовзткъеи иттлагIча шерашка ВЛКСМ Гудермес-ски горкомеи городерча спорткомитетеи инициати-вагIа хьае йолайир Гудер-месе керда стадион. Доккха дакъа лаьцар из деча мотти-герча комсомольцаша, физ-культурникаша, спорт еза-раша. Стадиона гонахьа карт йир, гаьнаш дIаегIар, трибу-наш оттайир, хьалдир спорт-сменашта, тренерашта, суда-хошта лаьрхIа цIа, кхыдола гIирсаш. Укхаза болх бара эша штаташ вIаштIехьяь-хар. Локомотивни депо ба-ланса тIа дIаелар из объект.

Дуккхача шерашка гудер-месцашта чIоагIа накъайоа-лаш хинна из стадион тахан геттара воча хьале я. Яхьаш чакхъяхара пайдана яц из. Дале а, укхаза ловза езаш я РСФСР къулбехьарча зо-не соахка шоллагIа моттиг яьккха «Бешлоам» яха фут-больни команда. Эхь долаш хIама деций из?

Гаргарча хана стадионе хьае еза 400 метр дIоахал дола дорожка, баскетбольнии волейбольнии майдаш, барз-къаш хувца моттиг, кIира тоха еза карта, тоае еза три-бунаш. Иштта эшаш я тен-нисни корт, спортивни зал. Малав из дергдар?

Цу хаттара жоп далар дех оаха Грозцерча машинаькъа отделене кулгалхошка.

Н. БОРИСОВ.

КАЛЕЙДОСКОП

АЙРИС МЭРДОКА ХЬАЛХЛЕ ДIАХЕЦАЦ

ДукхагIбола малхбу-зенeвропейски дешар-хой раьза боацаш ба британски яздархоша кIезига лакха идейни романаш язъю, яхаш. Уж раьза болаш цхьа яздархо я царна юкъе — Айрис Мэрдок. ДIа-дахача шера цун 70 шу даьннад, цхьабакъда ха-нага хьежа ца Iеш из даггара къахьегаш я. Цхьабакъда цхьа эрга-ло я цун творчестве, хьалха Айриса шера цкъа ший дешархошта совгIат дора, хIаьта хIанз цо шин шера цкъа мара книжка ара-хецац.

Кхыболча яздархо-ша Айриса бехк бу цо сов дукха язду, яхаш. Цхьабакъда Мэрдока романаш цхьанена тIе-хьа шоллагIдар а доа-лаш арадувл хьалхар-чун дIахододар санна. Из деррига а цун дика вIаштIехьдоал, крити-каша яхачох, Айрис Мэрдок гIоръяьнна яздархо - философ хи-ларах. Мадарра аьлча Айриса ший хана фи-лософски дешар дий-шад, тIаккха колледже, Оксфордски университете хьехаш хиннай.

ХАНАЦА ГIА БОАХАШ

«Лондонски фести-вальни балет» хьа-кхелла 38 шу даьнн-чул тIехьагIа цхьацца хувцамаш хи н н а д. ХIанз цунах «Английн-ски къаман балет» оал. Хьалхара цIи цунах тиллаяр из хьакхелла-ча английски балета седкъа Макарова Али-сас. Цо ший новкъоста-ца Долин Антонаца из хьакхелла ца Iеш наха дIайовзийтар. «Лондон-ски фестивальни балет» ховш ма хиллара аме-рикански балета Теат-раца, эрсий балетаца цхьан мугIаре латт. ХIанз критикаша лер-хIачох, балетас къаман британски маIан тIаэца деза ха хьаэттай.

«Иразе берал». И. ПЛИЕВА фотоэтюд.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Шоатта—20

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.35 — Мамаи, папаи, сои.
9.05 — ЦIагIара академи.
9.35 — «Шера ханаш». Январь.
10.35 — Документальни фильма премьера.
10.55 — Гушдар — теша хала дар.
11.55 — «Мерза хет сона наьна оазаш».
12.55 — Документально-публицистически фильма премьера.
13.35 — Котбаьннараш.
14.35 — Концерт.
15.25 — Быков Леонида ролаши фильмаши. «Максим и Перепилица» яха художественни фильм.
16.55 — Мультфильмаш.
17.25 — «СелаIад» яха халкъа кхоллама телепрограммай VIII Дунен халкъашта юкъера фестиваль.
18.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама.
18.45 — Г. Свиридов. «ЗIамига триптих».
18.55 — «Джинджер и Фред» яха художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.30 — «Музыка эфире».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Документальни фильм.
8.45 — «Фестивала урокаш».
9.25 — «Щит и меч» яха художественни фильм. 1-реи 2-гIеи фильмаш.
12.35 — «Шоана, бераш». «СелаIад» журнал (гIалгIай меттала).
13.05 — Литературеи вахари. И. Эльсанова кхоллам (нохчий меттала).
13.40 — Документальни фильм.
14.00 — Коопераце проблемаех.
14.30 — «В эфире — Советская Россия» яха видеоканал.
17.05 — Лермонтовски литературно-фольклорни цIей.
17.55 — Оаш дехарах. Иллеш дIаоал А. Албакова. Концерт.
18.30 — «Ха».
19.00 — «Художникех дола дувцараш». А. Харитонов.
19.15 — «Под знаком «Пи» яха передача. 1-ра дакъа.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — «Под знаком «Пи» яха передача. 1-ра дакъа.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — «Под знаком «Пи» яха передача. 2-гIеи 3-гIеи дакъа.
22.45 — Горнолыжни спорт. Дунен кубок. МаIанах. Австрера передача.
23.30 — Киноконцерт.
00.15 — «Человек с ордером на квартиру» яха художественни фильм.

КIиранди—21

I ПРОГРАММА

8.00 — Массанена йола спорт.
8.15 — Ловзаш я МГСО.
8.40 — «Спортлото» тираж.
9.00 — Iуррехьа.
10.00 — Даьхен гIулакх деш.
11.00 — «Акцент». Авторски илли.
11.30 — «Дунен гонахьа». Альманах.
12.30 — «УнахцIено».
13.15 — Массанена йола педагогика.
14.15 — «Привет с фронта» яха художественни фильм.
15.35 — Мультфильм.
15.45 — «Юрта сахьат».
17.00 — «М. Горький. «В. И. Ленин».
18.00 — «Полет с космонавтом» яха берашта дола фильм.
19.20 — Документальни фильм.
20.30 — Концерт.
21.00 — 7 ди.
22.00 — «Чайковске еррига симфонеш». № 1 йола симфони.

II ПРОГРАММА

8.00 — Зарядка е отта!
8.20 — РСФСР городий телестудеш. ТВ Алтайски студе программа.
9.20 — Киножурнал.
9.30 — СССР халкъа артист И. Ойстрах.
10.00 — «Щит и меч» яха художественни фильм. 3-гIеи 4-гIеи фильмаш.
12.30 — В. А. Моцарт. «Реквием».
13.30 — «Баркала дешаш». «Вайнах» ансамбла 50 шу дизар дездеш.
14.30 — «В эфире — Советская Россия» яха видеоканал.
17.00 — «Планета». Дунен халкъашта юкъера программа.
18.00 — Хоккей. СССР чемпионат. «Динамо» (Рига) — «Химик». Перерыве (19.20) — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — Горнолыжни спорт. Дунен кубок. МаIанах. Австрера передача.
21.00 — 7 ди.
22.00 — «Подданые революции» яха худоожественни фильм. (Премьера).

Оршот—22

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.35 — Мультфильм.
8.55 — «Джинджер и Фред» яха художественни фильм.
11.00 — Гуш дар — теша хала дар.
12.00 — Фильм-концерт.
12.30 — «Ха».
15.30 — Документальни фильм.
15.55 — Мультфильм.
16.15 — Объектив.
16.50 — Берий сахьат (французски метта урокаца).
17.50 — «Вайн экономикеи».
18.25 — Коллаж.
18.30 — «Ха».
19.00 — Дунен халкъашта юкъерча конкурса лауреат А. Ковтун (баян).
19.15 — А. П. Чехова театр. «Три сестры» яха фильм-спектакль.
21.00 — «Ха».
21.30 — Актуальни интервью.
21.40 — «Три сестры» яхача фильм-спектакла дIахододар.
23.20 — «Тараз».
00.00 — «Ха».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Киножурнал.
8.35, 9.35 — Литература. 9-гIа класс.
9.05 — Итальянски мотт.
10.05 — Вай беш.
10.35, 11.35 — Биологи. 7-гIа класс.
10.55 — Iилма-довзийтара фильм.
11.55 — Документальни фильмаш.
12.50 — «Ангел — скорбное понимание» яхача фильм-спектакла премьера.
17.00 — Са лоамашка хьалкхийттаб малх (нохчий меттала).
17.30 — Концерт.
18.30 — «Ха».
19.05 — Информационно-публицистически программа.
19.45 — Музыкальни открытка.
19.50 — «Граждански оборона чIоагIъе».
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — Киножурнал.
20.25 — Телевизионни музыкальни абонемент.
21.30 — «Котлован» яхача документальни фильма премьера.
22.40 — Композитора В. Добрынина кхоллама сайре.

РАДИО

20 ЯНВАРЬ, ШОАТТА

7.30 «Юрта вахар» (нохчий меттала).
7.45 Хоамаш.
7.55 — 8.00 Музыка. Хаоттам.
8.15 Передачай программа.
8.20 Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 Вай депутаталла кандидаташ (нохчий меттала).
10.15 «Даь васкет» яхача У. Ахмадова романа оагIонаш (нохчий меттала).
10.5 Музыка.
10.35 Музыка.
10.40 Халкъа тIахьожам болх беш ба (нохчий меттала).
10.55 — Реклама.
11.00 «Къонал».
11.30 — 12.00 «Дикан тIехьа сихле».
15.15 Музыкальни дуэташ.
16.00 Хано дIадех (гIалгIай меттала).
16.15 —17.00 Концерт (гIалгIай меттала).
18.00 — 19.00 «Музыкальни почта» (гIалгIай меттала).

21 ЯНВАРЬ, КIИРАНДИ

7.30 Передачай программа.
7.35 Республикански газетий обзор.
7.45 — 8.00 Вай депутаталла кандидаташ (гIалгIай меттала).
8.15 — 9.00 Даькъала дувцшо.
11.30 — 12.00 КIиранден музыкальни программа.
15.15 — 15.30 «Дешархо» (нохчий меттала).
16.00 Литературни Нохч-ГIалгIайче.
16.30 Реклама.
16.40 — 17.00 Ногайски музыка.
18.00 — 19.00 «Иллеца доттагIал долчарна» яха концерт (нохчий меттала).

22 ЯНВАРЬ, ОРШОТ

7.30 «Юрта вахар» (гIалгIай меттала).
7.45 Хоамаш.
7.55—8.00 Музыка.
8.15 Передачай программа.
8.30—9.00 Iуйрийнара концерт.
9.15 Перестройка: гIуланхаши проблемаши (гIалгIай меттала).
9.30 Тха выступленей леррагIа.
9.45—10.00 «ДоттагIал довзача хана». С.-Б. Арсанова романа оагIонаш (нохчий меттала).
15.15 Нохч-ГIалгIай радиои телевиденеи инструментальни ансамблеи солистийи концерт.
16.00—17.00 Информационно-музыкальни программа. Радиостудера прямой трансляци.
18.00 Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.10 Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.20—18.40 «Кагирхойн хаи» (нохчий меттала).

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Iуйрийна цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 1—6, Грозне 2—4 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмеи морхаш а йолаш. лоа а делхаш, тайп-тайпарча оагIонашка. хьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана — 4 —9. дийнахьа — 4+1 градус йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТА, 20 ЯНВАРЬ

С. М. Кирова цIерагIа парк. 6.00 «Энтузиаст» яха футбольни клуб. 8.00 Ло баккхареи хIамаш тегареи курсаш. 9.00 Книжкаш дукхадезарий клуб. Книжкай выставка. Книжкаш дIа-юха хувцар. 10.00 Автодром.

В. И. Ленина цIерагIа ДК. 8.00 Ло баккхареи хIамаш тегареи курсаш. 8.30 Машинкаца хIамаш аьхинга яра курсаш. 12.00 «ЦIагIара медсестра» яха курсаш. 15.00 «Дизайн быте» яха курсаш. 16.00 Халкъа драматически театр. 17.00 Берий гитаристий кружок. 18.00 Балетни студи.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК. 11.00 Технически кхоллама кружок. 12.00 «Патриот» яха университет. 13.00 Общественно - дискуссионни клуб. 14.00 Ло баккхареи хIамаш тегареи курсаш. 15.00 Машинкаца художественни догамаш дара курсаш. 18.00 «УнахцIено» яха клуб. 18.00 «Глобус» яха дискошоу.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. 9.00 «Говза кулгаш» яха клуб. 11.00 «Пионер» яха клуб. Игротека. 15.00 «УнахцIено» яха клуб.

Химикий ДК. 16.30 Духовой оркестр. 18.00 Камерни хор. 18.00 «СелаIад» яха халхара халкъа коллектив. 19.00 «Лидер» яха спортклуб.

Сердалон болхлой ЦIа. 9.00 «Рукодельница» яха клуб. 12.00 «Романтик» яха книжкаш дукхадезарий клуб. 16.00 Гитаристий ансамбль.

«Красный молот» завода клуб. 11.00, 13.00 Iарбий меттала къамаьл де Iомалу вай. 15.00 «Вай беш» яха клуб. 16.00 Харжархошта дола концерт.

Пролетбата цIерагIа ДК. 12.00 «Къона юрист» яха клуб. 14.00 «Теремок» яха киноклуб. 16.00 «Неш» яха клуб.

«Оргтехника» объединене ДК. 10.00 Вокально-инструментальни ансамбль. 12.00 Игротека. 13.00 Кагирхой цIей. 13.00 «ТIеххозачун дунен тIа».

М. Горьке цIерагIа клуб. 10.00 «Хозяюшка» яха клуб. 10.00 «Кружевница» яха клуб. 13.00 «Теремок» яха киноклуб.

Хлебокомбината клуб. 8.00, 17.00 «Лидер» яха спортклуб. 8.30 Ло баккхареи хIамаш теген Iомалу вай. 10.00 «Топотушки» яха халхара группа. 13.00 «Кружевница» яха клуб. 18.00 «Мукъам» яха студи.

В. В. Маяковске цIерагIа клуб. 15.00 «Солнышко» яха киноклуб. 17.00 «Неш» яха клуб.

С. Орджоникидзе цIерагIа стадион. 10.00 Футбол. Профсоюзий ВДФСО Горсовета хьалхле.

КIИРАНДИ, 21 ЯНВАРЬ

С. М. Кирова цIерагIа парк. 6.00 «Энтузиаст» яха футбольни клуб. 8.00 Ло баккхареи хIамаш тегареи курсаш. 9.00 Книжкаш дукхадезарий клуб. Книжкай выставка. Книжкаш дIа-юха хувцар. 10.00 Автодром.

Филармоне зал. 15.00 Берий халкъа филармони. Бераштa йола музыкальни абонемент.

Офицерий цIа. 11.00 Филофонистий клуб.

В. И. Ленина цIерагIа ДК. 8.00 Ло баккхареи хIамаш тегареи курсаш. 8.30 Машинкаца аьхинга хIамаш яра курсаш. 8.30 «Росинка» яха халхара ансамбль. 9.00 Балетни студи. 10.00 «Улыбка» яха халхара халкъа ансамбль. 11.00 «ЦIагIара медсестра» яха курсаш. 12.00 Бальнии дискои халхарий школа. 13.00 «Меридиан» яха халхара халкъа ансамбль. 15.00 «Дизайн быте» яха курсаш.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК. 9.00 Нохчий мотт Iомабу вай. 9.00 Машинкаца художесвенни догамаш дара курсаш. 14.30 «Къона краевед» яха клуб. 15.00 «Къона ленинец» яха берий кинотеатр. 18.00 «Глобус» яха дискошоу.

С. М. Кирова цIерагIа ДК! 9.00 «Говза кулгаш» яха клуб. 12.00 «Малыш» яха клуб. Киноутренник.

Химикий ДК. 10.00 Изостуди. 11.00 «Нийсархо» яха мукъача ден клуб. 15.00, 18.00 «Лидер» яха спортклуб. 17.00 Вай ханарча халхара ансамбль.

Сердалон болхлой ЦIа. 9.00 Ло баккхеи хIамаш теген Iомалу вай. 10.30 Хореографически студи. 17.00 НГIАССР Лакхехьарча Советерча хоржамашта накъадолхаш. Харжархошта дола «герга истол». «Кхоаненга хьажар». 18.00 Кагирхой халкъа театр.

«Красный молот» завода ДК. 9.00 Ло баккхеи хIамаш теген Iомалу вай. 13.00 «Кружевница» яха клуб. 13.00 «Космонавт» яха берий кинотеатр. 14.00 «Соловушка» яха вокальни група.

С. Орджоникидзе цIерагIа саднон. 10.00 Футбол. Профсоюзий ВДФСО Горсовета хьалхле.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 22-45-57; редактора заместителa — 22-85-07; бахтокхама секретаря — 22-84-68; отделий: партийни вахара — 22-53-12. промышленностеи транспортеи — 22-75-81, 22-65-01; юрта боахама — 22-47-84. 22-90-66; культура — 22-64-75, 22-75-78; письмой — 22-85-64; машинописни бюро — 22-89-51; корректорски — 22-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 22-45-57; заместителя редактора — 22-85-07; ответственного секретаря — 22-84-68; отделов: партийной жизни — 22-53-12, 22-54-04; промышленности и транспорта — 22-75-81; 22-65-01; сельского хозяйства — 22-90-66; 22-47-84; культуры — 22-64-75; 22-75-78; писем — 22-85-64; машинописное бюро — 22-89-51; корректорская — 22-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ00029. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 233.